

HET KOLONIAAL WEEKBLAD

ORGAAN DER VEREENIGING

OOST EN WEST

„Het Koloniaal belang is een algemeen Nederlandsch belang“.

Opgericht door Kolonel G. E. V. L. van Zuylen, 21 Maart 1900.

KANTOREN:

HOOFDBESTUUR HEULSTRAAT 17, DEN HAAG.
INLICHTINGENDIENST TELEFOON 4519.

KOLONIAAL

ARBEIDS- EN INFORMATIE-BUREAU „OOST EN WEST“:
TIJDELIJK HEULSTRAAT 17, DEN HAAG, TEL. 4519.

MEDEDEELINGEN of INGEZONDEN STUKKEN moeten worden geadresseerd „aan de Redactie-Commissie“, en gezonden aan de Presidente: HEERENGRACHT 7, DEN HAAG.

Voor Administratie en Verandering van Woonplaats wende men zich tot den Administrateur: HEULSTRAAT 17, Tel. 4519.
Voor Advertentiën tot de DRUKKERIJ TEN HAGEN, NOBELSTRAAT 20, Telefoon intercomm. 2793, beiden DEN HAAG.

The Empire Typewriter

: A. E. LEO, :

No. I fl. 150.—

No. II fl. 225.—

Beeklaan 279

Den Haag.

INHOUD: Pestbestrijding op Java. — Verschil van opvatting. — Uit de Oost-Ind. Mail. — Suriname. — Curaçao. — Wat de Inlander zegt. — Wat de Chinees vertelt. — Vreemde Koloniën. — Oost- en West-Ind. Litt. Overzicht. — Leestafels. — Mededeelingen. — Officieele berichten.

Pestbestrijding op Java.

OPROEP:

De Vereeniging van Ambtenaren bij het Binnenlandsch Bestuur in Nederlandsch Indië besloot in hare algemeene vergadering van 30 Maart j.l. te trachten in Nederland een beweging op touw te zetten om hulp te verlenen bij de pestbestrijding in Nederlandsch-Indië en den Minister van Koloniën te vragen of, en zoo ja, in welken vorm, zoodanige hulp zou kunnen worden verleend. Dezelfde vraag werd, onder aanbieding van hulp en steun, ongeveer tegelijkertijd, tot den Minister gericht door het Hoofdcmité van de vereeniging Het Nederlandsche Roode Kruis te 's-Gravenhage.

De Minister van Koloniën verklaarde zich, onder bevestiging zijner volle sympathie met de gedane aanbiedingen, bereid telegraphisch met den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië in overleg te treden, omtrent de ter zake te volgen gedragslijn en het eindresultaat van dit telegraphische overleg is geweest, dat de Gouverneur-Generaal verklaard heeft het zéér op prijs te zullen stellen, indien door particuliere tusschenkomst naar Java zouden kunnen worden uitgezonden: verplegings-personeel, benevens volledige ambulance-uitrustingen.

De bedoeling is dan: dit personeel mede te belasten met de taak van opleiding en vorming van goed geschoold inlandsch verplegingspersoneel, waaraan op dit oogenblik zoo bijzonder groote behoefte bestaat.

In kennis gesteld zijnde met het door den Gouverneur-Generaal van Nederlandsch-Indië uitgesproken verlangen, besloten de beide vorengenoemde vereenigingen tot de vorming van een „Centraal-Comité tot steunverleening aan 't Nederlandsche Roode Kruis tot uitzending van verplegend personeel en materieel naar de peststreken in Nederlandsch Indië“.

Z. K. H. de Prins der Nederlanden was zoo welwillend het Beschermheerschap over dit comité te aanvaarden, terwijl eenige op den voorgrond staande personen in ons land, daartoe door het centraal-comité aangezocht, zich bereid verklaarden in een Eere-Comité zitting te nemen, benevens medewerking te verlenen ter bereiking van het beoogde doel.

Dit Eere-Comité richtte onlangs in de dagbladen een oproep aan alle landgenooten om te willen medewerken tot het welslagen van de zoo sympathieke plannen door milde bijdragen in te zenden.

Leden van „Oost en West,“ deze beweging ligt zoo geheel in de lijn van onze Vereeniging; steeds hebben wij steun verleend, wanneer rampen in de Koloniën te lenigen waren; blijft nu ook niet achter en offert Uw milde gift!

De gelden kunnen ingezonden worden, hetzij aan den Penningmeester van het Eere-Comité, hetzij aan den Penningmeester van „Oost en West“ of van een der afdelingen onzer vereeniging. In het laatste geval worden de ingekomen gelden tegelijk, namens „Oost en West“, aan het Comité aangeboden en in ons orgaan verantwoord.

HET BESTUUR.

Opgave van voor de pestbestrijding ingekomen gelden:

Van het bestuur der Studenten-afdeeling te Leiden	f 150.—
Van het bestuur der afdeeling Rotterdam	„ 100.—
Van de leden der afdeeling Arnhem	„ 58.50
Totaal	f 308.50

Verschil van opvatting.

De lezers van ons Weekblad weten uit de mededeelingen in onze rubriek „Wat de Inlander zegt“, hoe onlangs op Java een Inlandsche Journalistenbond werd opgericht en in de te Solo daartoe gehouden vergadering o.a. een brief werd voorgelezen van Raden Adjeng Siti Soendari, onderwijzeres te Patjitan en tevens redactrice van het weekblad „Wanita Sworo“.

In „De Indiër“ van 14 dezer vinden wij een vertaling harer woorden, welke wij hier doen volgen:

„Lang reeds boeide het mij, hoe in onze samenleving de kleine man, de akkerbouwer, vernederd is door middenstand en adel. En toch — wat anders danken wij ons zorgloos leven dan juist den vlijt van hem, dien tani? Indien dit niet zoo ware, indien voor eigen nood en begeerte wij zelf te slaven hadden, te zwoegen en te sloven, — waar zouden ons lief gemak, ons zacht bestaan en onze aanzienlijkheid wezen? Hoe groot dan is het onrecht, dat wij dien arme, dien werker, doen toekomen, door hem al onze luimen te doen dulden. Zulke waan diene te verdwijnen, en spoedig. Want de toekomst en het leven van ons nageslacht zal niet aan middenstand of adel, maar aan den arbeider, op land en akker, in stad en dorp behooren. En gering zal de betekenis zijn van den aanzienlijke van heden.

Hoe bitter ook het onrecht en hoe klein van ziel — hen, die het lot in armelijke wiegen nedervlijde, te doen gevoelen het volle wicht van onze gemeende welvoornamheid. Zoo alleen kan het leven verworven, wij er niet in protest de stemmen van verzet gehoord zijn. Daarom, vooral, verhengde ik mij toen broeder Marco het initiatief nam tot de stichting van den Inlandschen Journalistenbond, waartoe wij heden hier vereenigd zijn.

Deze onze Bond brenge in het leven die zoo innig noodige wijziging in behandeling en bejegening onzer arbeiders. En daarom reeds zij hem onze steun en onze genegenheid. Dat een voorspoedig leven onze organisatie beshoren zij. En hoe is dat te verzekeren? Door eendracht toch en door een goede samenstreving. Het is, ik voel dit wel, onnoodig U in herinnering te brengen ons spreekwoord: Roekoendjadi Sentausa. Eenheid baart sterkte. Toch zullen wij ook telkens weer juist deze zoo eenvoudige woorden van levensleving ons gedenken; niet om u zoo zelfvoldaan de volle wijsheid voor te zetten, spreek ik, maar om nog weer op den uitslag van eenheid en samenwerking te wijzen. Lokken ook de goede woorden niet de goede daden, gelijk de slechte woorden de slechtheid na zich brengen? Ons spreekwoord bindt een goede gedachte, zoo zij het ons allen ten goede.

Onze gezondheid, ons leven tot heil nemen wij goede voeding tot ons. Maar kan goede voeding ons deel zijn, zonder den nijveren werker op den akker, zonder de willige snijders der padihalmen, zonder de onvermoeide stampsters aan het rijstblok, zonder de arbeidzame vervaardigers der landbouwgereedschappen? Zij werken samen — wij zijn gebaat met den uitslag van dien arbeid.

Naast eenheid en samengaan is noodig een wisseling van gedachten. Want, nietwaar, niet de aloë¹⁾ stampst onze mooie rijstkorrels wit; dat kan geen aloë. De wrijving is het, der korrels onderling, die de rijst van bolster en schil ontdoet en haar whitheid schenkt, welke ons oog verheugt. Zoo is het bij de wrijving der menschedachten ook. Wie kennis te vergaren en wil te scherpen zoekt, verzuime deze wrijving niet. En, evenals de rustige graankorrels, in verdraagzaamheid en genegenheid.

De eene mensch is den ander ongelijk, in denken ongelijk, en ook in handelen. Uit zulke ongelijkheid kan al licht verwijdering en vervreemding ontspruiten, die ons verdrieten moeten. *) Gebrek aan verdraagzaamheid is daarvan grond en oorzaak. Zoo zij dit niet. Het kan niet anders, of de een is aan den ander niet gelijk. En goed is het, dat het zoo is. De diamant is het diamant-polijst ongelijk. Maar uit hun wrijving straalt de glans van den edelsteen op.

Wij kunnen de menschen in een vereeniging vergelijken met de gamelaninstrumenten. Verschillende gedachten zijn de verschillende klanken der instrumenten. Degene, die over welbespraaktheid beschikt, is als de gender. Die gevoelvol is van aanleg, vindt zijn beeld in de rebab. Die vinnig spreekt, kan de gong wezen wellicht, die het concert besluit. Wanneer al de instrumenten gelijk van slag en klank waren, had dan de gamelan nog waarde? Onze gedachten nu zijn de bespelers. Zóó moet hun spel zijn, dat er harmonie is. De gender wachtte niet ongeduldig op de gong, die niet afgunstig zij van de gender, wijl zij zoo groote rol te vervullen heeft. Om harmonie gaat het, om harmonie, ook in de groote organisatie der samenleving. *) Gamelantonen vloeien niet zuiver onder onbekwame handen. Wij moeten trachten zuiver te spelen, en wèl-luidend. En wèllui-

¹⁾ De stampstok van het houten rijstblok.

*) De spatieëring is van ons. Red. Com.

Hofl. van H. M. de Koningin.

O. C. L. VOSVELD,

Opticiën - Instrumentmaker.

Korte Poten 42 - Tel. 3957 - Den Haag.

Hofl. van H. M. de Kon.-Moeder

dendheid wordt bereikt door de wetenschap van 't spel. Wetenschap en menselijke levenswijsheid echter worden verkregen door onderlinge verdraagzaamheid en genegenheid. Liefderijkheid brengt deze; geprikkeldheid verjaagt ze. Zijn de leden der organisatie eenstemmig en eenwillend, dan ook zal de vrucht van arbeid rijpen. Eensgezindheid eischt minstens een gezelschap van twee; een organisatie is reeds daar bij twee in eenheid, te verwerven en te vormen door eenheid van willen.

Het bestuur zij de woning, wier zuilen wij, leden, zijn, zoomede de dakbinten, de spanten, de balken, de stutten. Elk heeft zijn taak, aan welke hij onderworpen zij. Een weigerende paal is geen steun, maar dreigt het dak met storting. Zoo zij er ook een taak voor elk lid in een hechte organisatie.

Het bestuur houde het oog gevestigd op het volgende:

- 1o. het verrichte zijn arbeid zonder hoop op loon;
 - 2o. het zij tot offers heroïd ten nutte der organisatie;
 - 3o. het zij vol toegewijheid;
 - 4o. het peile de gedachtediepten der leden;
 - 5o. het beschouwe zich als vertegenwoordiger der leden;
 - 6o. het wende aan, wat nuttig en noodig is;
 - 7o. het dulde rustig en met moedig geduld, wat lot de organisatie ook treffe;
 - 8o. het volge den wensch der leden en zij democratisch;
 - 9o. het werpe verre van zich de gedachte aan eigen belang;
 - 10o. het richte nimmer den blik naar eigen heil.
- Kan het den last dezer regelen nog niet torsen, dan is het bestuur met zich zelf in voortdurende verdeeldheid;

De geest, dien deze brief ademt, deed ons denken aan R. A. Kartini: dezelfde edele gedachten op fijn beschaafde wijze uitgedrukt. De door ons gespatieerde woorden o.a., even toepasselijk op de geheele maatschappelijke samenleving als op een bond van bepaalde personen, zouden ook uit Kartini's pen kunnen zijn gevloeid.

D. D., de schrijver in „De Indiër” van het artikel, waarboven de naam van R. A. Siti Soendari prijkt, die haar voorstelt als zijn revolutionnaire en democratische medestrijdster, besluit zijn stuk o.m. met de woorden:

„Er kan niets moois of edels ontluiken op Java, of het plebeijisch gemoed van den daar geldschrapenden blank moet het bevuilen.

In een der organen van de Indische smeerpers werd Siti Soendari's streven reeds dadelijk verdacht gemaakt. Roemzucht kwelde haar: eerzucht om als onze lieve Kartini te schitteren, alsof ook dit ooit zich roem of eer heeft willen doen toevallen. Hoe leelijkgrof van binnen is toch menig westerling. Wat wijdt zich straks de kloof tusschen ons volk en hem, wanneer de onzen gaan leven, lezen, kennen het karakter, de inborst, de paddelijke innerlijkheid van zulke westerlingen, waarvan er, in Indië, helaas zoo jammerlijk velen zijn! Dan komt kleinachting, minachting, verachting. En wat men veracht, wenscht men niet in broederlijke nabijheid.”

Wij plaatsen deze meening van D. D. zonder commentaar, doch besluiten hier met weer te geven het slot van de „Symphonie in D. D. Kruis” des heeren G. van Geuns in het feestnummer voor 't tienjarig bestaan van het „Weekblad voor Indië”:

„D. D. heeft de goedgelovigheid der Indo's, onze medeburgers, misbruikt. Hij heeft gekwakzalverd in politiek, wat niet zoo erg is, doch bevolkingsgroepen tegen elkaar opgezet, wat heel erg is.

Deze strijd nu moet zich oplossen in een blijde hymne, waar de blijdschap over den hervonden vrede luid doorheen klinkt. Laat „Indo's” *) en „Volbloeds”, waar zij elkaar nog scheel aanzien, als onderdanen van Koningin Wilhelmina de handen ineenleggen en onder 't aanroepen van de goden der Vreugde, zingen:

Alle Menschen werden Brüder,
Wo dein sanfter Flügel weilt.

*) Wij denken ons hier 't woord Indiërs, waaronder ook alle Inlanders begrepen zijn. Red.

Uit de O. I. Mail.

De Pest.

Het Soer. Handelsblad schrijft: Nu en dan vangen wij hier ongunstige geruchten op omtrent een toename van het aantal gevallen van longpest die te Malang voortvallen. Frappante gevallen bevestigen niet zelden deze geruchten. Vier inlanders, behoorende tot één familie, werden door longpest aangetast en overleden. In de omgeving hebben deze gevallen groote ontsteltenis te weeg gebracht.

De Chineezzen te Malang hebben een vergadering belegd, waarop werd besproken op welke wijze men het best zou kunnen samenwerken met de personen, belast met de pestbestrijding in Malang. Dit mag als een gelukkig ver-

schijnsel gelden, waar de pestbestrijders zoo vaak stuiten op de geringe medewerking van de bevolking.

De heer S. S. de Vries, de zendeling-leeraar te Swaroe, die een opwekking tot de medici in De Banier heeft geplaatst, vertoefde onlangs te Soerabaja om gelden in te zamelen ten behoeve van de verpleging van pestlijders. Te Swaroe zijn in 't geheel 16 zulke patiënten opgenomen en verpleegd; 6 werden als hersteld ontslagen, 5 overleden en 5 zijn nog in verpleging (3 van dezen zijn herstellende.) Stellig zal men te Soerabaja de beurs niet gesloten houden: de zendeling-leeraar kan slechts hulp en vertroosting brengen als hij over de noodige middelen beschikt.

In het belang van Indische Jongelieden.

Naar de Javabode vernam, is bij het depart. van Onderwijs en Eeredienst in behandeling het door den minister van Koloniën aanhangig gemaakt denkbeeld om jaarlijks aan een zestal voor het eindexamen H. B. S. geslaagde jongelieden, die door de cijfers, in de wiskundige vakken behaald, blijk hebben gegeven bijzonderen aanleg te hebben voor technische studiën, eene studiebeurs toe te kennen van f 600 per jaar, om de Technische Hoogeschool te Delft te bezoeken.

Na met goed gevolg het propaedeutisch examen te hebben afgelegd, hetgeen na een 2-jarig verblijf aan de hogeschool kan geschieden, zullen betrokken studenten in aanmerking komen voor de studietoelage gedurende ten hoogste 4 jaren van f 1000 's jaars, waaromtrent, zooals bekend, het vorig jaar eene regeling is getroffen. Van elk der drie bestaande H. B. S. zullen 2 abiturienten voor een beurs van f 600 in aanmerking komen.

De Javabode wijst er ook op, dat bij de mondelinge behandeling van het ontwerp der loopende begrooting in de Tweede Kamer in het laatst van het vorig jaar de minister van Koloniën melding maakte van een in overweging zijnd Indisch voorstel om Indische jongelieden met regeeringssteun te doen opleiden aan de rijkskweekscholen in Nederland.

Tegen het denkbeeld om in Indië een rijkskweekschool op te richten zijn velerlei bezwaren gerezen, om welke reden thans gewerkt wordt aan voorstellen die ten doel hebben jongelieden uit Indië, die van plan zijn hun toekomst te zoeken bij het onderwijs in N.-I., in Nederland te steunen bij hun studie aan verschillende onderwijsinrichtingen.

Gezondheidsétablissemten in Sumatra's Oostkust.

De Sumatra Post bevat een beschrijving van een nieuw hospitaal, dat te Pematang Siantar is opgericht. Het is natuurlijk een uitstekende, prijzenswaardige daad van de verschillende ondernemingen, die aan de oprichting van die instelling hebben bijgedragen, maar wanneer gaat men in Sumatra's Oostkust er toe over, ook wat voor de gezonde employés te doen, die na jaren lang arbeid een tijdelijk, rustig verblijf in een gezond klimaat hoog noodig hebben, om met nieuwen moed en energie weer voor eenige jaren aan den slag te kunnen gaan? Wanneer komt er in Sumatra's Oostkust voor de employés der cultuurondernemingen een gezondheidsetablisement of lustoord, gelijk men op tal van plaatsen in het gebergte van Java aantreft?

Er was slechts op Bandarbaroe een optrekje, dat in de verte op een pied à terre voor rustzoekende overwerkten leek. Geen wonder dan ook, dat employés en ook administrateurs van ondernemingen hun verlof tot aansterking of op Malakka of op Java doorbrengen, wat hun natuurlijk veel geld kost. Hoewel het gebergte van Sumatra's Oostkust nog niet zoo toegankelijk is, als dat van Java, zijn er toch wel heel mooie en rustige, hooge en gezonde plekjes te vinden, waar een gezondheidsetablisement, uit royale beurs opgericht, gaarne door verlofgangers bezocht zou worden.

Wanneer nu een klein deel van de winsten der voornaamste ondernemingen benut werd voor den groei en de ontwikkeling van zoo'n Sumatra'sch lustoord, dan zou daarmee voor de „kleine luyden” onder de harde werkers in het plantersleven eveneens uitmuntend werk verricht zijn.

Huisvesting van studeerende inlanders.

De statuten der vereeniging „Comité voor huisvesting van studeerende inlanders te Batavia” zijn goedgekeurd.

Landrechter.

Nu onderscheidene leden van Raden van justitie op Java verklaard hebben niet in aanmerking te willen worden gebracht voor eene benoeming tot landrechter, zal de regeering overgaan tot een keuze voor dat ambt uit lager geplaatste rechterlijke ambtenaren, die aldus financieel een onverwachte promotie zullen maken. Men moet daarbij omzichtig te werk gaan, omdat het van de bekwaamheid en werkkraft der titularissen geheel zal afhangen, of het nieuwe instituut zal slagen.

Te bejammern is het, dat daarvoor goede krachten aan de landraadrechtspraak worden onttrokken, welke toch al zoo schaarsch zijn.

Weinig animo voor de intendance.

Ook dit jaar is er weer weinig animo voor het toelatingsexamen voor den Intendance-cursus. Voor het examen, dat in begin Mei a.s. zal worden afgenomen, hebben zich, naar we vernemen, slechts 2 candidaten aangemeld, nl. één luitenant van de artillerie en één van de militaire administratie. De lust om de studiën aan de Hogere Krijgsschool te volgen is over het algemeen niet bijster groot. Van de 10 opengestelde plaatsen voor dit jaar konden er slechts 9 worden bezet, doch met de animo voor

De Haagsche Commissiebank

37-39 Prins Hendrikstraat - - - 's-Gravenhage

Effecten - Coupons - Beleening
Prolongatie - Deposito - Cheques

Safe-Inrichting

C.L. BOUCHER
WOONT
PAPESTRAAT 11
SPECIALITEIT IN
AMERIKAANSCH KANTOOR
ARTIKELN - VULPENHOUDERS
BOEKBINDERIJ - BOEKDRUKKERIJ
STEMPELINRICHTING

C. J. WEGENAAR ARTS.

Inwendige en Tropische Ziekten.
Spreekuur 1-2 uur 's nam.
Verhulststraat 47. :: Den Haag
TELEFOON 205.

Firma H. VAN BESOUW - BREDA

Ondergoederen naar maat voor
: Uitzetten : Dames
Indische Uitrustingen : en
: Heeren

DEGELIJKE goederen uitmuntende boven elke fabrieksconfectie. **Gegarandeerd!**
Vertegenwoordiger(ster) dagelijks te ontbieden.
Telegram-Adres: BESOUW, Breda. - Interc. Telef. 504.

Middelbare School v. Handel en Administratie LAAN v. MEERDERVOORT 104 - 's-GRAVENHAGE.

EXTERNAAT en INTERNAAT.
AFD. A. **Bijzondere Middelbare Handelsschool** met als onderbouw eene H. B. S. met 3 j. cursus. Bij beschikking van Z. Exc. den Min. van Binnenl. Zaken **gelykgesteld** met de openbare handelsscholen te Amsterdam, Rotterdam, etc.
AFD. B. **Bijzondere Hogere Burgerschool met 5-jarigen cursus.** Eveneens officieel als zoodanig erkend. De 1e en 2e klasse van de beide richtingen vallen samen, zoodat over de keuze Handelsschool of H. B. S. 5-j. c. eers beslist behoort te worden na het afloopen der 2e klasse. De school wordt ook door Meisjes bezocht.
Prospectus en inlichtingen bij den Directeur
F. TIJMSTRA.

His Master's Voice
The Gramophone Cy. (Agency)
EXPORT NAAR O. EN W. INDIË.
DEN HAAG: 25 Papestraat, Tel. 7211.
AMSTERDAM: 12 Reguliersbreestr., Tel. 5614.

Gebroeders Domhoff
Hofkleermakers van Z. K. H. den Prins der Nederlanden.
's-Gravenhage Rotterdam
Parkstraat 8. Mosseltrap 5-6-7.
Heeren- en Dames-Kleermakerij.
Uitrustingen voor Oost- en West-Indië.
Uniformen voor Zee- en Landmacht.
Rij- en Automobielkleding.
Galakleding en Ambtsgewaden.
Amsterdam Nijmegen
Heerengracht 422. Graafsche weg 9.

de Intendance is het nog treuriger gesteld, waar voor de 3 opgestelde plaatsen slechts 2 kandidaten zijn. Daarbij moet men bedenken, dat de intendanten slechts worden getrokken uit hen, die de studien aan den Intendance-cursus bij de Hoogere Krijgsschool met succes hebben gevolgd en een gebrekkige toeloop naar dien cursus, dus ook eerste onvoldoende aanvulling der Intendance insluit.

Intrekking militaire bezetting.

Door de Indische regering is bepaald, dat op een door den legercommandant in overleg met den directeur van binnenlandsch bestuur vast te stellen datum de militaire bezetting van Benkoelen in haar geheel zal worden opgeheven.

De als gevolg dier opheffing vrijkomende gebouwen en terreinen zullen beschikbaar worden gesteld ten behoeve van de gewapende politie.

De quaestie—Ritsema van Eck.

Van betrouwbare zijde werd het volgende aan De Java Bode medegedeeld:

Toen de straf, den heer Ritsema van Eck opgelegd, nog niet bekend was, heeft een aantal ambtenaren van het departement van landbouw ernstig overwogen het indienen van een adres aan de regering, waarin instemming zou worden betuigd met de strekking van het betoog van den heer Ritsema van Eck.

Bij het bekend worden van de zachte straf, heeft men het denkbeeld laten varen.

De hoofdprijs van de Koloniale.

De levering van den hoofdprijs der groote loterij van de Koloniale Tentoonstelling te Semarang, een briljanten collier, ter waarde van f 100.000, is opgedragen aan de juweliersfirma Maurice Wolf te Soerabaja, die deze collier in haar fabriek te Soerabaja zal vervaardigen.

Het feest van den Kunstkring.

Aan het verslag daarvan in de Java Bode ontleenen wij het volgende:

Het ijverige bestuur van den N. I. Kunstkring kan tevreden zijn, inzonderheid de heer P. H. J. Moojen, de ontwerper van het schoone gebouw, dat de nieuwe stad van Batavia, Nieuw-Kondang Dia, rijker is geworden.

Het was een „Weihe des Hauses“ waardig aan het nieuwe gebouw, dat nu met eenige plechtigheid werd geopend. Vooral de groote zaal, waaromheen zich andere kleine zaaltjes voor de teekencursussen groepeeren, maakt een eenvoudigen, maar voorname indruk; een zaal, waaruit dadelijk het karakter spreekt, dat zij gewijd zal zijn aan kunst.

De zoldering is een weinig tonvormig, aan de kanten afgeplat. De zaal bezit een mooie accoustiek, zooals later zou blijken.

Een monumentale trap voert naar deze zaal, waarin gisteravond al wat Batavia aan elite bezit en aan kunst doet, vereenigd was. Ook de G. G. was voor deze plechtigheid overgekomen.

De heer Canne opende als voorzitter van den Gemeenteraad deze bijeenkomst.

Vervolgens sprak de heer Moojen een kort woord en zeide o.m.:

„Voor beoefenaars, in kenners van en voor belangstellenden in beeldende kunst, kortom voor allen waardoor en waarvoor onze vereeniging werd opgericht, moet het wel een vreugde zijn (dit gewichtige oogenblik van opening van een gebouw, aan de beeldende kunsten gewijd, bij te wonen; moet het een vreugde zijn te voelen, te zien de tastbare werkelijkheid van reeds lang gekoesterde idealen.

En als zij dan slechts zien deze ééne zaal van ons groote gebouw, versierd met de afbeeldsels van de werken van den Meester der Hollandsche schilderkunst, Rembrandt, van het genie, waarheen onze bewonderende gedachten en bliken zich eerbiedig richten, zoo er sprake is van de kunst, om welke te dienen onze vereeniging werd opgericht, dan zullen zij zijn vol vreugde door de vervulling van lang gekoesterde wenschen, zullen zij zijn vol dankbaarheid, dat de werkelijkheid hun meer biedt, dan hun idealisme zelfs heeft durven droomen.

Waar tot voor kort het haast nog onmogelijk werd geacht in dit toch zoo schoone land belangstelling voor kunst te wekken, laat staan die blijvend te doen zijn, bestaat de oprichting van dit, ons gebouw wel, hoe wij leven in een tijd, waarin het maatschappelijk gebeuren met reuzenschreden voortsneelt!

Want hoewel uit den aard der zaak met de uitvoering zelf slechts enkelen zich konden bemoeien, de oprichting de bouw kon alleen met steun van velen worden tot stand gebracht!

Steun, wij mogen dien nog van velen ondervinden en de belangstelling in de kunst, bij velen slechts sluimend, toont zich voortdurend in de enorme stijging van ons ledental, dat in de laatste jaren zich vervijvoudigde!

Wat die belangstelling en die waardeering voor den arbeid en voor het doel van den Nederlandsch Indischen Kunstkring steeds blijvend moge zijn! Dat het Uwer Excellentie's Regeering, overtuigd van de groote betekenis van de kunst voor onze maatschappij, moge behagen haren hoogen steun aan de kunst in het algemeen, aan den Nederlandsch Indischen Kunstkring in het bijzonder, bij voortdurende te blijven schenken!

Want onder erkenning en waardeering van het vele, dat onze vereeniging in dien geest reeds mocht ondervinden, voor het slagen van de plannen, welke het bestuur zich voor de toekomst heeft gevormd, is die steun onmisbaar. Hij dankte allen voor de belangstelling, welke het be-

stuur meerderen moed geeft op den ingeslagen weg voort te gaan; moge het zijn ten bate der kunst, ten voordeel van ons maatschappelijk leven!

Ten slotte zich richtende tot den heer Canne zeide hij: Moge dit aan de kunst gewijde gebouw, tot stand gebracht ook door uw steun en dien van het door U vertegenwoordigd college, zijn een sieraad van onze Gemeente, moge het zijn het symbool van een hoogen, van een geestelijk maatschappelijk leven!

De avond sloot met „Feestklanken“ ter inwijding van het Kunstkring-gebouw, gecomponeerd door N. J. Gerharz.

Na een mooie inleiding, waarin mooi de blijdschap en de jubel om de kunst uitkwam, zong het koor:

„Schoonheid, kalm en klaar,
Diep in levens verlangen en strijd,
Blijdschap, sterk en waar,
Ook waar moeite ons beidt.
Dat alleen brengt de kunst ons,
Zij alleen legt die gave ons in het hart.
O, schoonheid, blijf ons bij,
Zij het in voorspoed of smart.“

Het is, zoover wij er thans over kunnen oordeelen, een zeer schoon werk, dat de heer Gerharz hier weder heeft gecomponeerd. Er was extaze in den koorzang, een mooie stijging en daarom ook een mooi slot van den avond.

Suriname.

In het nummer van 9 April deelden wij de plannen van den Gouverneur mede omtrent de maatregelen, die in het belang van het district Coronie noodig waren, nl. verbetering van de loozing en het aanleggen van een weg van de Coppename-rivier naar Coronie, geschikt voor het onderhouden van een autobusdienst, in verband met een stoombarkassen-dienst van Paramaribo naar de Coppename. Dit hield weer verband met het tot stand komen van de Coesewijne-doorsteek, d.i. een kanaal, dat de Saramacca zou verbinden met de Coesewijne, een zijtak van de Coppename. De zeedienst Paramaribo-Coronie zou dan vervallen.

In het blad „Suriname“ van 3 en 7 April nu vinden wij een correspondentie uit Coronie, waarin het plan van den landweg met autobusdienst wordt bestreden. De brieftschrijver betwijfelt de juistheid van de door het Bestuur verstrekte cijfers en stelt een andere becijfering daarvoor in de plaats. Omtrent deze becijfering zegt de brieftschrijver:

„Nu zal men misschien kunnen zeggen, dat mijne berekeningen door geen officieele bewijzen gestaafd worden en dus gissingen zijn.

Ik wil dat wel toegeven, maar gissingen zijn in Suriname geoorloofd. Het geheele bestuur van Suriname berust op gissen. Men gist hoeveel en welke menschen er wonen. Er is geen bevolkingsregister. Op geen honderden na weet het bestuur de grootte der bevolking. Het moet gissen en nogmaals gissen.

Betrouwbare statistieken van wat het land opbrengt zijn er niet. Op dat gebied is 't weer gissen en nogmaals gissen.

En wanneer nu het bestuur, naar het volk en de waarde van het land dat zij besturen, moet gissen, is het dan niet van zelf sprekend, dat men zich herhaaldelijk bij te nemen maatregelen moet vergissen, en zou dat de reden niet zijn die ook meehelpt, dat in Suriname zoo veel verkeerd uitkomt en een vergissing blijkt te zijn.

Ik vertel geen nieuws. 't Is door meer bevoegden al gezegd. Maar, 't is me altijd een raadsel geweest hoe een bestuurder zich tot iets goeds in staat gevoelen kan, of meent met kans of succes iets te bereiken, als hij geen grond onder de voeten voelt. En dat is de toestand van een bestuur toch, dat het voorwerp van zijn bestuur niet voldoende kent.“

* * *

Het Voorloopig Verslag der Koloniale Staten betreffende de Surinaamsche begroting voor 1915 bevat vele belangrijke beschouwingen. Men achtte het een verblijvend teekent, dat de opbrengst der gewone middelen in 1913 de raming van dat jaar, ondanks den tegeslag met eenige middelen ondervonden, met f 148.000 overtrof, ongetwijfeld een gevolg van de in de laatste jaren met medewerking van de Staten tot stand gebrachte belastingverhoogen.

Meerdere leden meenden door deze gunstige uitkomsten de voorspelling te mogen wagen, dat niet behoefte getwijfeld te worden aan het herstel van het financieel evenwicht der kolonie.

Maar zij meenden, dat daartoe niet alleen voldoende zal zijn, dat de middelen ruim vloeien, maar daarenboven ook noodig is dat de huishouding der kolonie zoo zuinig mogelijk worde gevoerd, waartoe, naar het wil voorkomen, het bestuur niet genoeg de krachten inspant.

In dit verband werd gewezen op het feit, dat de raming der uitgaven, die uit de gewone middelen moeten worden bestreden, in 1913 met ongeveer f 250.000 is overschreden, welk bedrag dus is uitgegeven zonder medewerking van den begrotingswetgever.

Tegen dergelijke overschrijdingen van de begrotingscredieten wenschte men met kracht zijn stem te doen hooren.

Men hield zich overtuigd, dat, wanneer in deze de noodige zuinigheid was betracht, het Bestuur in staat zou

Hillmer & Co.

Noordeinde 58. Tel. 1667

PIQUÉ HEMDEN

f 2.75, f 3.50, f 4.- f 4.50.

Engelsche Hemden

steeds de nieuwste Dessins van af f 2.50.

Rijke keuze DASSEN.

Gemaakte en Zelfbinders.

A. SCHARENBERG,

Hofleverancier. Tel. Interc. 2443.

Specialiteit

Tafel-Serviezen

Zuiver Nikkel, Alpaca, Alpaca Zilver (wit metaal verzilverd) en Artistiek Tin

als: SOEPTERRINES, GROENTESCHALEN, SAUSKOMMEN, VLEESCH- en VISCHSCHOTELS, enz..

Zeet groote verscheidenheid.

15 Hoogstraat 15 - Den Haag.

Specialiteit in Electriche Verwarmingsapparaten.

Het beste systeem en de beste kwaliteit.

Instituut „ALPINA“

GERSAU aan het Vierwaldstättermeer.

ONDERRICHT in alle Moderne Talen, zoowel elementaire als hoofdvakken.

VOORBEREIDING voor Universiteit, Politechnicum, Handel en Landbouwkunde.

HEERLIJKE LIGGING, gezond Alpenklimaat. Zeer geschikt voor herstel van zwakke schoolkinderen, of voor diegenen, welke hunne vacantie in Zwitserland willen doorbrengen. MATIGE PRIJZEN. Prima referentiën. Prospectus op aanvraag verkrijgbaar.

Directeur: PROF. VAN WIJK.

INSTITUUT „HAAGSCHE TEEKENCURSUS“

OPGERICHT 1906.

Gevestigd Galileistraat 2a. - Den Haag.

Opleiding L. O. en M. O. Teekenen.

Onderwijs in Etsen, Schilderen en Kunstnijverheid.

Spreekuur: Dinsdag 2-3 uur.

Directie: W. H. BIK, J. VAANDRAGER.

Elastieken Kousen,

beslist 1e kwaliteit, per paar f 4.—, boven No. 8 f 5.— per paar. Breukbanden enkel f 1.65, dubbel f 2.50. Koortsthermometers met controleerbewijs f 0.60. Hospitaaldoek 1e kw. f 1.30 per M., Thermogène Watten 40 en 65 cts. Damesbinden per pak 40 cts, per 6 pakken f 2.10. Ondersteken en Windkussens in huur verkrijgbaar à f 1.— per maand. DE GEDÉ, Witte de Withstraat 20 en Badhuisstraat 134, Scheveningen.

F. W. VAN WIJK,

DAMES-KLEERMAKER.

TOLLENSSTRAAT 118 - TELEFOON 3235.

Speciaal adres voor: PLUCHE MANTELS, BONTMANTELS en TAILOR-MADE COSTUMES naar maat.

VOOR INDIË.

De aangenaamste, mooiste en nuttigste bezigheid is zeker het Fluweelplettjen

en Schilderen. Onderricht bij Firma TENZER, Noordeinde 139a, Den Haag

Magazijn en Fabriek van Schildersartikelen, voorwerpen om te Branden, Snijden, enz.

RIJK GEILLUSTR. PRIJSCOURANT VAN HOUTWAREN tegen inzending van 50 cent franco Indië.

H. HESSELS & ZONEN,

Vos in Tuinstraat 4, Teleph. 2741.

CONFECTIE-SCHOEISEL SPECIAAL VOOR Indische Voetentypen.

Valeriusstraat 44, Teleph. 3730.

Afdeling schoeisel op maat volgens wetenschappelijk systeem.

Meer dan 100 doktoren recomanderen ons schoeisel en onze voetredsmiddelen.

geweest zijn in zooveel andere dringende behoeften te voorzien, die voortdurend onvervuld blijven tengevolge van den financieelen nood der Kolonie in verband met het door de Regeering vasthouden aan een jaarlijksche vermindering met f 30.000 van het voor de gewone uitgaven toegestane subsidie.

Men wees er opnieuw op, dat de toepassing door de Regeering van het zoogenaamde plan-Idenburg niet klopt met de bedoeling van den ontwerper.

Een lange paragraaf wijden de Staten aan de beoordeeling van hunnen arbeid door den Minister van Koloniën bij de behandeling van de Surinaamsche begrooting voor 1914 in de Tweede Kamer op 20 Januari van dit jaar. Wellicht vindt de Minister in deze uiteenzetting der Staten aanleiding om zijn oordeel over hun werk eenigzins te wijzigen.

Uit de lange paragraaf over de rechterlijke politie knippen wij deze gemakkelijke opmerking: „Des avonds schijnt een te groot aantal agenten belast met het politietoezicht in de kineaters — althans is er een te groot aantal daar aanwezig, evenals bij andere publieke gemakkelikheden — en zij die met het toezicht bij deze uitvoeringen belast zijn, hebben blijkbaar meer oog voor de uitvoering zelve, dan voor hetgeen er onbehoorlijks in het gebouw of op het daaromliggende terrein voortvalt”.....

Deze klacht over de politie brengt ons een gemakkelijk geval in de herinnering. Aan den commissaris van politie te Paramaribo was verzocht voor de woning van een zwaren zieke een agent te posteeren om voor de noodige stilte op straat te zorgen.

Voor den man werd onder het balkon een stoel neergezet. Laat in den avond zond de vrouw des huizes hem een boterham en een kop koffie. De boterham werd dankbaar aanvaard, maar de koffie ging terug met de boodschap: „koffie houdt mij wakker.”

* * *

Wij zullen op het Voorloopig Verslag terugkomen, wanneer de rest van het stuk ons bereikt.

* * *

Naar de „Stichtsche Ct.” meldt, zal jhr. mr. H. W. van Asch van Wijck, oud-lid van de Tweede Kamer, binnenkort met een regeeringsopdracht inzake de rechterlijke macht in West-Indië voor den tijd van ongeveer anderhalf jaar naar Suriname vertrekken.

Naar de „Nieuwe Crt.” verneemt, is dit bericht onjuist. De heer van Asch van Wijck zal vermoedelijk binnenkort worden belast met de tijdelijke vervulling van een plaats in het Hof van Justitie te Paramaribo.

Wij vernemen, dat de heer J. da Costa, de met verlof hier vertoevende president van voornoemd hof, per Kón. W. I. Mail van 22 Mei naar Suriname terugkeert.

Curaçao.

Het navolgende bericht aangaande Hr. Ms. „Kortenaar” vonden we in het „Vaderland”:

„Volgens de New-York Herald” zou onze „Kortenaar” te Tampico een belangrijk detachement matrozen en mariniers aan wal hebben gezet, om de Nederlandsche Petroleum-onderneming aan de Panuco-rivier te beschermen en dit op verzoek van den directeur der onderneming.

De „Times” noemde echter dit bericht onjuist en verklaart, dat het slechts een verkenningstocht gold, want dat het detachement voor bewaking der velden veel te klein zou zijn.

In de „Gaz. de Hollande” lezen we evenwel: „Wij kunnen het bericht van de „Temps” en de „New York Herald” bevestigen, dat de Hollandsche kruiser „Kortenaar”, die voor Tampico ligt, een belangrijk detachement heeft geland, om de aan Hollanders behorende petroleum-ondernemingen aan de rivier Panuco te beschermen.”

* * *

Aan het Dept. van Marine was van dit alles niets bekend, wat evenwel niet uitsluit, dat het bericht toch waar kan zijn.

Tampico is nu echter door de rebellen na een hevigen strijd genomen en de overwinnaars schijnen waarborgen gegeven te hebben, dat de eigendommen van vreemdelingen ontzien zullen worden, wat ook 't verstandigste is, willen zij niet in conflict komen met Europeesche natien.

Het laat zich aanzien, dat de dagen van Huerta's regeering geteld zijn; de rebellen of constitutioneelen, zooals zij zich noemen, rukken op Mexico's hoofdstad aan en zijn daarvan niet ver meer verwijderd.

* * *

In ons No. van 9 April j.l. plaatsten wij, op verzoek, een door de schoolcommissie van Curaçao aan de heeren de Meester en Kleerekoper gericht protest, naar aanleiding van het door deze heeren gesproken bij de behandeling van de begrooting van Curaçao.

De heer Marchena, die den heer de Meester had ingelicht over den toestand van het onderwijs, plaatst nu in de „Vrijmoedige” een open brief, aan den heer de Meester gericht, waarin het protest der schoolcommissie wordt weerlegd.

De brief is te lang om in zijn geheel hier te worden opgenomen, slechts zij hier vermeld, dat de heer Marchena opsomt, wat er aan het openbaar onderwijs te kort komt en hoe daarover al tal van jaren is geklaagd.

Aangaande het bijzonder onderwijs wordt in dezen brief het navolgende gezegd:

„Wat het bijzonder onderwijs betreft, acht ik het heelmaal onnoodig mij over dit onderwerp uit te breiden. Ofschoon ik het niet eens ben met de bewering van den heer Kleerekoper, dat al de leerlingen, die de bijzondere school verlaten, analphabeten zijn, moet ik nu bevestigen hetgeen ik UHEG. bij ons onderhoud heb medegedeeld en wel, dat er een bijzondere school in de stad is, die ongeveer van het gehalte der Hendrikschool is, terwijl de andere veel te wenschen overlaten. Wat de scholen in de buitendistricten aangaat, moet ik zeggen, dat de leerlingen er bijna zooveel als niets leeren.

Bij het garnizoen zou men u kunnen vertellen van militairen, die bijzonder onderwijs hebben genoten en die hun naam alléén kunnen schrijven, wanneer een meerdere het hun voordoet; die zoo slecht lezen, dat zij naambordjes het onderste boven aan brengen en die geen syllabe Hollandsch verstaan als zij in dienst komen. Van leerlingen van de openbare school heb ik iets dergelijks niet vernomen.

Van de zeelieden, die in dienst treden bij de verschillende stoomvaartlijnen alhier, kunnen niet eens 30 pCt. hun naam teekenen.

Men vrage den wijk- en districtmeesters op dit eiland en den rechter-commissaris welk percentage van de menschen, waarmee zij in aanraking komen, en die de bijzondere scholen hebben bezocht, hun naam kunnen schrijven; ik durf beweren, dat niet eens de helft er van daartoe in staat zijn.”

De heer Marchena hoopt ook, dat de deskundige, dien de Minister naar Curaçao wil zenden, om den onderwijs-toestand aldaar te onderzoeken, uit eigen oogen zal zien.

„Hij verzuime vooral niet te hooren ouders van kinderen, die de scholen bezoeken en werkgevers, die de leerlingen onmiddellijk na het verlaten der school employeeren. Hij verlate zich niet te veel op hetgeen hem de kinderen op school opdreunen, want als een tipje van den sluier gelicht wordt dan zal hij zien, dat alles zeepbellen zijn.”

De schrijver komt tot het navolgende eindbesluit:

„Niettegenstaande het verslag van den schoolopziener, waarin deze beweert, dat aan het onderwijs niet veel ontbreekt; niettegenstaande de beweringen van den Gouverneur, niettegenstaande het protest van de schoolcommissie, blijf ik, en met mij iedereen, die onpartijdig oordeelt, volhouden, dat het gehalte van het bijzonder onderwijs positief treurig is; dat aan het openbaar onderwijs zeer veel en wel meer dan vroeger ontbreekt en dat het verstrekken van openbaar onderwijs aan de lagere klassen der Curaçaosche bevolking stelselmatig door de R. K. Missie wordt tegengewerkt.”

* * *

In het Voorloopig Verslag der begrooting trof ons zeer pijnlijk een vraag, aan den Gouverneur gericht. Sprekende over zonder penning rondzwervende honden en over de onnoodige wreedheid bij het afmaken van deze dieren, vroeg men of het waar was — wat men als zekerheid had vernomen — dat een hond, die zoogenaamd afgemaakt was, nog leefde, toen hij begraven werd en dat een ander dier, half afgemaakt, weder bij zijn meester terugkwam.

Zulke gruwelen gebeuren in Curaçao met dieren, die geen andere fout in hun leven begingen, dan dat zij een baas hadden, die hun belasting niet betaalde! Welke onuitstaanbare rechten matigen wij, schepselen op twee beenen, ons toch aan tegenover onschuldige viervoeters, die zich niet verdedigen kunnen.

Het is hoog tijd, dat er in Curaçao een afdeling komt van de dierenbescherming, uit een ethisch oogpunt noodiger dan eene Vereeniging tot bevordering van het vreemdelingenverkeer.

WAT DE INLANDER ZEGT.

De verhouding der Inlanders onderling.

De „Inlander” van Java heeft nu eenmaal den naam van onbetrouwbaar te zijn. Wij hooren 't dagelijks uit den mond van Europeanen en vreemde Oosterlingen. Dit gaat mij erg aan het hart en zoo zal het anderen „Inlanders” hier zeker ook gaan. Doch aan wie de schuld? aldus Z. in de „Pembrita Betawi”, die vervolgt: Goed op den keper beschouwd, loopt 't hier de spuigaten uit... met den Inlander. Il wil nu niet spreken van de verhoudingen tusschen Inlanders en niet-Inlanders. Het is van den kant der eersten gemakkelijk te zeggen, dat wij niet te vertrouwen zijn, en aan ons alle schuld te geven, maar als wij Inlanders onder elkaar zijn, en de hand in eigen boezem steken, we moeten dan erkennen, dat wij tegenover elkaar niet te vertrouwen zijn. De „S. I.” heeft een opleving onder ons te weeg gebracht. Toko's en andere vereenigingen op coöperatieven grondslag zijn opgericht. Doch hoevelen daarvan hebben nu niet reeds haar matten moeten oprollen? Ik breng slechts in herinnering hetgeen kort geleden met de „S. I.” in Ngawi is gebeurd. Geen wonder dus, dat Europeanen, en Chineezzen vooral, op ons afgeven. „Ze zijn onbetrouwbaar”, zoo heet 't van alle kanten. Rust er soms een vloek op ons? Wij willen ons zelve ontwikkelen en beschaven, doch die meerdere ontwikkeling heeft een verkeerde uitwerking. Wij zijn en blijven onbetrouwbaar, worden hierin zelfs een graadje echter. Wij knoeien; wij stelen; wel niet in 't groot met duizenden, zooals o.a. een van Daalen, een Sonneveld, doch gestadig aan bij kleine

WIJ RUIMEN OP tegen verminderde prijzen bekende merken prima Sigaren

Napoleon, Goethe, Semper Milior, Fancy
van 4 cent thans voor 2½ cent per stuk.

La Celesta, Diamant, Select, Labor, Amst. Bank
Gulden Vlies

van 3 cent thans voor 1½ cent per stuk.

Braziliaantjes, Urkers, Modjo, Eenig, Uiltje
van 2½ en 3 cent thans 1¼ cent per stuk.

Minste kwantum 500 stuks.

Prijzen per Mille resp. f 24.—, f 15.— en f 12.50.

Oude Vorstenlanden

(restant) à f 10.— per 1000 stuks.

Postwissels aan TILKEMA, Grossier
Sigaren, Borneostraat 12, AMSTERDAM.

DORDTSCHER BANK

'S-GRAVENHAGE - KNEUTERDIJK 12-14
behandelt alle Bankzaken.

HEINEKEN'S

Glazenwasscherij

STOOM JALOUZIEËN- EN ROLLUIKENFABRIEK

Fabriek van Geschilderde

: Gordijnen :

in meer dan 500 dessins

KLENUS Stofzuigmachine

Hof- en Rijksleverancier

'S-GRAVENHAGE

Kettingstraat No. 6 - Telefoon 2478

1ste Rotterdamse

Maatschappij van verzekering op het le

Oudehavenkade Nr. 1. Plan C, Rotterdam

Directie: P. R. MEES, J. BRUNSTING

Levensverzekering

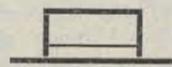
in elken vorm.

Hoofdvertegenwoordiger voor Ned

Oost-Indië te SOERABAIA.

MAGAZIJN VAN:

Heeren Hoeden

EDUARD PELGER

PRINSESTRAAT 35 :: 'S-GRAVENHAGE

TELEPHOON 3902

beetjes. Als wij 't toch doen, waarom dan niet goed, zooals genoemde heeren en anderen 't voor hen gedaan hebben, zonder eenige schaamte of eergevoel? Neen, wij gappen voor telkens kleine waarden van b.v. f 10 à f 20, omdat wij geldgebrek of honger hebben en loopen dan dezelfde straf op als de anderen, die bij duizenden gestolen hebben. Alles komt hier aan op karakter! En dan beweer ik, dat ons karakter door de aanrakingen met de verschillende overheersers, die Java achtereenvolgens gehad heeft, er niet op vooruit gegaan is. Wij hebben in enkele streken van Java, op het Tengger-gebergte, in de afdeeling Banjoewangie, wel dessa's met een bevolking, die er een ander geloof en een ander karakter op nahoudt. Komt dit doordat de leer van Boeddha bij hen nog bewaard is gebleven, dieper wortel geschoten heeft? Van de Tenggerezen wordt gezegd, dat zij niet liegen, niet stelen, steeds hun woord, hun beloften houden. Zij zijn met weinig tevreden. Het dubbelen is onder hen niet bekend. De vrouwen worden er geëerd, de menschevriendheid wordt er in hooge mate betracht, enz. Ook van een bepaald gedeelte van de bevolking van Banjoewangie, gelegen aan den trein van Kalisat, werd veel goeds gezegd. Maar sedert daar een spoorweg is, zoodat de Inlanders er meer met andere nationaliteiten en landgenooten in aanraking komen, is hun karakter van lieverlede veranderd. Zij beginnen nu ook „moderne” Javanen te worden.

Er zijn hier wel Europeanen, die liever met Inlanders dan met eigen landgenooten omgaan, liever Inlanders in hun dienst nemen dan Europeanen. Waarom? Vinden zij de Inlanders zoo veel beter dan de Europeanen? Ach, neen, maar zij denken: als die Javanen met onze duiten er van door gaan, dan kan 't hoogstens met een f 50 er van de politie heeft dikwijls die stelende kerels dadelijk te pakken, zoodat zij 't geld meestal terug krijgen. Maar een Europeaan gaat met 3. 400 gulden er van door. Zie maar eens, hoe groot de bedragen zijn, waarmee de Inlandsche haltecheffs en administrateurs van pandhuizen er van door zijn gegaan, en vergelijk daarmee de sommen, die door Europeesche ambtenaren en beampten verduisterd worden!

De „S. I.” wil ons verbeteren, maar de leiders zelf geven dikwijls 't slechtste voorbeeld door schamteloosheid en onbetrouwbaarheid. In stede dat wij ontwikkeling en beschaving hebben overgenomen van de blanken, schijnen wij aan zedelijk gehalte verloren te hebben. Zoo meent bovengenoemde schrijver.

Een ander schrijft in hetzelfde blad: In den laatsten tijd heeft iederen leider den mond vol van „drang naar ontwikkeling en kennis”. Zoowel de Maleische en Javaansche als de Hollandsche kranten vermelden 't. Maar hoe komt 't toch, dat zij, die zich door eigen kracht als anderszins hooger opgewerkt hebben, ontwikkelder, knapper, meer welgesteld of rijker geworden zijn, niet meer omzien naar de minder bedeedden op geestelijk en stoffelijk gebied? Dat zij omgang zoeken met kapitalisten en hoog geplaatsten, die zij naar den mond praten en zich schamen vaak over hun eigen arme landgenooten?

Hoe kan de volksoontwikkeling meer algemeen worden, als de onontwikkelde Javaan niet den steun erlangt van de meer ontwikkelde? De Javaan van invloed stelt zoodoende zijn eigen landgenooten niet op prijs, op welk gebied ook! De Javaan leent graag bij Europeanen en Chineezers en noemt dezen niet onbetrouwbaar, al wordt hij ook nog zoo gruwelijk door hen afgezet. Toch doet hij dat liever dan zich tot zijn eigen landgenooten te wenden, want dezen zijn immers niet te vertrouwen! Zie hier de reden, waarom de meeste der nieuw opgerichte Javaansche toko's zoo spoedig te gronde zijn gegaan. De voortbrengselen van eigen handarbeid zijn bij den Javaan niet gewild. Wij kunnen zelf goede stoelen maken, tafels, banken, kasten, rakken, schoppen, patjoels, messen, enz., maar toch gaan wij die liever koopen bij de Chineesche taukés (baas). De Javaansche timmerman, ziende dat zijn maaksel toch niet gewild is, dat hij niets verkoopt, maakt niet meer, doet zijn best niet om zijn kennis en bedrevenheid te verrijken en te verbeteren.

Evenzoo gaat 't met den Javaanschen smid. En is 't zover gekomen, dat de timmerman en de smid enz. er mee uitscheiden, dan heet het van alle kanten, dat zij lui zijn, dat zij geen fut, geen ambitie, geen energie hebben. En zij worden gelaakt, gehoond en uitgescholden. De Javaan spreekt kwaad van zijn eigen landgenooten, kijkt laag op hen neer; hij laat hen in den steek, zal niet voor hen in de bres springen.

Het gouvernement heeft in de z.g. homat-circulaire den Europeeschen en Inlandschen ambtenaar voorgelouden, hoe de Inlanders behandeld moeten worden. Hoe doen nu echter de Inlanders onder elkaar? Te Djokdja heeft Boedi Oetomo een Inlandsche meisjesschool opgericht, doch de tractementen van de Europeesche en Inlandsche hulponderwijzers zijn niet gelijk gesteld. En dit is uitgegaan van een Inlandsche vereeniging, voor een Inlandsche school, voor Inlandsche kinderen!

Al weer een bewijs, hoe de Javaan door zijn eigen vereenigingen naar beneden wordt gehaald. En hoe worden wij door onze eigen (Inlandsche) ambtenaren behandeld? Is de behartiging onzer nooden en behoeften aan hen goed toevertrouwd? De Regeering wil hun grootere zelfstandigheid geven, terwijl het toch bekend is, dat zij over 't algemeen onbetrouwbaar zijn, dat velen hunner de bevolking knevelen en uitzuigen, dat zij politiezaken niet rapporteren, om des voordeels wille meer dan één vrouw in de dessa's er op na houden, hun eigen

belang meer behartigen dan het algemeen belang. Schrijver vindt dit diep betreurenswaardig.

Ronselarij.

De „Perniagan” waarschuwt tegen eenige Palembangers, die in den laatsten tijd nog meer dan anders de kampongs van Batavia en Meester Cornelis in en uitloopen, zoogenaamd om juweelen te verkoopen, maar eigenlijk om jonge vrouwen te lokken en mee te troonen naar Singapore, waar zij dan verkanseld worden. Verscheiden gevallen van plaats gehad hebbende ontvoeringen worden door het blad aangehaald.

Onderlinge hulp.

Te Soerabaja is onder de Inlandsche schrijvers een „Onderlinge hulp”-vereening opgericht. Een dergelijke vereening is te Bangil onder Inlandsche vrouwen tot stand gekomen, waaraan ook door echtgenooten van Inlandsche ambtenaren wordt deelgenomen.

Vernieuwing.

De N. V. Javaansche Boekhandel en Drukkerij „Sedija Leksono”, waar o.a. de „Pantjaran Warta” wordt gedrukt, heeft in December van het vorige jaar nieuwe persen en drukletters uit Europa laten komen. Een deel van de bestelling is reeds ontvangen. Men hoopte in April i.l. alles te zullen hebben ontvangen, om bovengenoemd blad in een nieuw kleed te kunnen steken. In verband hiermede zouden dan ook een „Reizend Redacteur” en een „Vertaal-Redacteur” voor de omzetting van Hollandsche artikelen in het Maleisch worden aangesteld. De desbetreffende advertentie voor de oproeping van liefhebbers voor deze beide betrekkingen werd in de bladen van Maart j.l. opgenomen.

WAT DE CHINEES VERTELT.

Klachten.

De „Pewarta Soerabaja” schrijft o.m.: In weerwil van alle mogelijke ethische redeneeringen betreffende gelijkheid van den eenen mensch tegenover den anderen, een theorie, waarvan men den mond vol heeft, gaat men in de praktijk voort den Chinees als minderwaardig te beschouwen. Om maar een voorbeeld te noemen: Toen onlangs te Baliwerti (Soerabaja) een Europeaan en een Indo-Chinees per fiets tegen elkander aanreden, omdat de een voor den anderen niet wilde uitwijken, werd de Chinees door den Europeaan bont en blauw geslagen, zoodat hij in het stadsverband moest worden opgenomen. De Europeaan is bij de politie deswege aangeklaagd geworden en zal t. z. t. wel voor het gerecht moeten komen. Doch waarom moest hij dadelijk zijn handen uitsteken? Hij had evenveel gelijk of ongelijk als de Chinees. Waarom moest de Chinees 't hier weer ontgelden?

De assistent wedono van Plèrèd liet een Chinees bij zich komen, die op de „Perniagan” geabonneerd was. Nu waren er in den laatsten tijd in dat blad artikelen verschenen, alles behalve aangenaam voor dezen kleinen Kandjeng (hoogheid) en die Chinees werd er van verdacht deze artikelen geschreven te hebben. Hoewel deze verklaarde, dat hij niet anders dan abonnee van dit blad was, moest hij toch schriftelijk verklaren, dat hij geen correspondent was, noch ooit betaling kreeg, welke verklaring mede onderteekend moest worden door de redactie dier courant. Nu vraag ik u: Zou men zoo iets tegenover een Europeaan durven uithalen? 't Was echter maar een Chinees! De Europeaan gaat voort ons allerlei liefelijke benamingen toe te kennen: „Tjina” is uit hun mond gewoonlijk geen compliment. In 't „Koloniaal Tijdschrift” komt de benaming voor van: „staartlooze varkens”. De Inlanders heeten er „aangeboren bedriegers”. („Perniagan”).

Laatst (alzo hetzelfde blad) was er te Batavia op het Departement van Gouvernementsbedrijven een aanbesteding voor de levering van 10000 pikols rijst voor de koelis te Banka. De eerste keer (25 Maart j.l.) werd maar één biljet ingediend, n.m. van de Handel Mij. „Kian Gwan”. De aannemingssom was f 5.86 de pikol. Dit werd te hoog geacht. Den 1en April had een heraanbesteding plaats. Er waren toen twee gegadigden: De firma Kian Gwan voornoemd voor f 5.89 en Oen King Hian voor f 5.84 de pikol. Het biljet van laatstgenoemde werd ongelukkig verklaard, omdat daarin niet uitdrukkelijk was vermeld, dat de rijst zou worden aangevoerd met schepen, onder Nederlandsche vlag varende, hetgeen een vereischte is. Vanuit het bureau van het Departement werd per telefoon aan verschillende makelaars gevraagd of de rijst niet goedkooper te leveren was! Neen! was het antwoord. Ook aan Oen King Hian werd gevraagd, of hij niet voor minder wilde leveren, dan door hem in zijn biljet als aannemingssom stond opgegeven. Ook hij wilde niet. Toen werd dezelfde vraag aan de firma Kian Gwan gedaan. Deze verklaarde genegen te zijn voor f 5.78 te leveren, dus 11 centen minder dan hare aannemingssom. Zij kreeg toen de levering, hetgeen natuurlijk voordeelig was voor het Gouvernement. Maar is deze wijze van handelen het Nederl. Indische Gouvernement waardig? zoo vraagt het blad. Toen het eene biljet ongelukkig werd verklaard, had de levering aan den anderen inschrijver dadelijk gegund moeten worden, er waren geen andere gegadigden. Doch het Departement ging ondershands handelen om nog goedkooper te krijgen. Dit is niet zoo als het hoort. Zou 't zoo met Hollandsche aannemers gehandeld hebben?

Wat ook te zeggen van de firma Kian Gwan, die

CONSERVEN - TIELEMAN & DROS

LEIDEN - HOLLAND.

Blikgroenten Visch, Vleeschwaren Soepen, Pickles, Jams

Leveranciers aan het Departement van Koloniën, Oorlog, Marine en aan de voornaamste Stoomvaartlijnen.

RIPPEN

Pianohandel

PIET HEINSTRAT 42
ELANDSTRAAT 17.

Tel. 4683.

Verhuren Stemmen

Instituut W. G. Taanman, KOST- en DAGSCHOOL.

De Perponcherstraat 105-103-101 - Den Haag.

In 1913 slaagden ONDER MEER voor:

Eind-examen H. B. S. 5 j. c. 6 leerlingen. — Candidaat O. I. ambtenaar, (Indoloog) 1 leerling. — Militaire Academie te Breda 2 leerlingen, (na afgelegd examen). — Instituut voor de Marine (Adelborst) 1 leerling. — Cadettenschool Alkmaar 4 leerlingen. — Middelbare Kol. Landbouwschool te Deventer 4 leerlingen. — Machinistenschool van de Marine, te Hellevoetsluis 1 leerling. — Zeevaartschool te Rotterdam, 1 leerling. — Gymnasium (1ste klasse) 2 leerlingen.

Meisjes worden ook als leerlingen aangenomen.

TOKO BOGOR,

Suezkade 122b. Telefoon Haag 3472

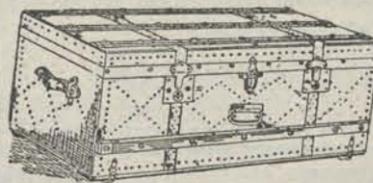
SPECIAL ADRES voor de beste
Indische Ingrediënten.

Heerlijke TAMARINDE
en VANILLE SIROOP.

W. POPPINK, Telefoon No. 4485

Prins Hendrikstraat

141-143 - Den Haag.

Geheel gepantserde Hutkoffers. Voor het bagageruim, 109 c.M., lang, 50 c.M. breed, 59 c.M. hoog m. bak f 10.50. Voor de hut 100 c.M. lang, 50 c.M. breed, 36 c.M. hoog, met bak f 9.— Voor de hutten der nieuwe booten 160 c.M. lang, 50 c.M. breed 40 c.M. hoog met bak f 9.50

LUXE BROODFABRIEK PAUL C. KAISER

HOFLEVERANCIER

Verlangt Gij heerlijk croquant Brood, vraagt dan ons
FRANSCH BROOD
WEENER BROOD

DE BAS & Co., Bankiers

HEERENGRACHT 17 - 'S-GRAVENHAGE

BELASTEN ZICH MET ALLE BANKZAKEN

::: Safe-Inrichting. :::

WISBRUN & LIFFMANN.

Veenestraat 35-37 - Tel. 2503. - Den Haag.

DAMES MODEARTIKELEN.
ZIJDEN STOFFEN, FLUWEELEN, KANTSTOFFEN.
ALLE SOORTEN GARNEERINGEN, ENZ.

BALARTIKELEN.

THE KING

VEILIGHEIDS-
VULPENHOUDER
met gouden pen

en schroefdop. In elke richting te dragen
zonder lekken.

MET VULLER EN CLIPS f 4.—

J. MEEUSSEN & ZON - Den Haag - Korte Poten 32

zoo laag beneden de eerste aannemingsom wilde leveren? Een vorigen keer had deze firma ook ingeschreven voor de levering van rijst voor de tinwerkers te Banka. Zij was eenige inschrijfster. Ook toen werd aan andere personen en firma's gevraagd, of zij voor minder wilden leveren. Daarover werd toen ook schande gesproken, door de firma K i a n G w a n in de eerste plaats, die protesteerde tegen zoo'n behandeling. En nu haar zelf zoo iets gevraagd wordt, zegt zij er niets tegen en doet zelf een lager bod dan aanvankelijk door haar gedaan.

Hoe dit ook zij, men ziet uit dit voorval al weer, hoe het blanke ras den Chineeschen handelaar voor duizenden guldens benadeelen kan!

Verkapte Dobbelsucht.

Te Bandong willen eenige Chineezzen een nieuwe sociëteit oprichten, zooals de „T. H. O. T. H.” van Batavia. Het huis, vroeger bewoond door Herklots, zal daarvoor gebruikt worden, dus nog al in een stille buurt. Het zal ingericht worden als een gewone sociëteit met de noodige speel- en biljarttafels, terwijl ook een tennisveld zal worden aangelegd. Dit klinkt alles mooi en wel, maar de „Perniagan”, die dit mededeelt, vreest, dat hier weer een ongestoorde gelegenheid tot dobbelen gegeven zal worden. Vele Chineesche handelaars zijn in Bandong reeds door het dobbelen geruïneerd. Verdusiteringen van gelden hebben tengevolge daarvan plaats gehad. Het dobbelen zit nu eenmaal bij den Chinees in 't bloed. De gelegenheid moet hem daartoe niet zoo onbelemmerd gegeven worden. 't Is maar te hopen, dat de Chineezzen geen lid willen worden van deze sociëteit. Zoo eindigt de „Perniagan”.

Van Vreemde Koloniën.

Nederland—Panama.

Zijn de verwachtingen, die Nederland even gekoesterd heeft, van, door het Panamakanaal, een nieuwen bloeitijd voor zijn koloniën in Midden-Amerika te zien aanbrenken, wel getemperd, geheel prijs gegeven zijn ze niet en nu komt een stem uit Panama ons nog een lied van blijmoedig verwachten toezingen. De Nederlandsche consul te Panama, de heer D. M. Sasso, West-Indiër van geboorte, die Panama, door een verblijf van vele jaren, goed kent, spreekt in een artikel in de „Panama Morning Journal” een meening en raad uit, waarmede de Hollandsche handel zijn voordeel zal kunnen doen.

Op het oogenblik is de handel van N. op Panama nog gering, hij bepaalt zich vrijwel tot zuivelproducten, aardappelen, jenever. Onze consul gelooft in de mogelijkheid van een aanzienlijke uitbreiding van dien invoer. De Ned. Kon. St. Mij. laat reeds Colon aandoen, maar zij heeft nu drie groote passagiersbooten, de „Venezuela”, de „Columbia” en de „Ecuador”, bestemd voor den kanaalhandel. De gemeenschap van Nederland met de om en bij het kanaal liggende landen en met de Westkust van Amerika, zal daardoor gemakkelijk en goed geregeld worden, niet alleen voor Panama, maar voor een uitgestrekt handelsgebied zal de Nederlandsche nijverheid nieuw afzetgebied vinden. De heer Sasso noemt als voortbrengselen, die dadelijk hiervoor van beteekenis kunnen zijn, baggermachines, aardewerk, electr. lampen, kaarsen, brandkasten, tegels, gesteriliseerde melk.

Hij hecht verder geen geringe beteekenis aan de verbeteringen, die aangebracht worden aan de haven van Willemstad. Curaçao kan een gewild aanleg-, reparatie- en voorzieningspunt worden in de Caraïbische Zee. De reeds op de landengte van Panama wonende 125 Nederlanders kunnen de kern worden voor de nauwere en meer uitgebreide relatien van het nieuwe handelsgebied met ons land.

De nieuwe Gouverneur van Canada.

Onder de Canadeezen teekent zich een overhelling tot veramerikanizeeren. Niet dat zij er over denken in de groote republiek op te gaan, al zou deze dit wel willen, ook zouden zij geen anderen vorm van vereeniging wenschen, maar meer een navolgen in denken en doen, waarin voor een verdere toekomst niet onwaarschijnlijk ook de gedachte aan een zich eveneens vrij maken van de Britsche overheersching, sluimert. De regeering te Londen trekt zich hier nog niet veel van aan, al zijn er teekens, dat zij er niet blind voor is. Bij de vervanging van den Hertog van Connaught als gouverneur-generaal door een ander lid der vorstelijke familie, prins Alexander van Teck, broer van de koningin, is niet veel naar wenschen van Canada gevraagd. Maar nu deze benoeming nog al kritiek uitlokt en velen in Canada uitspreken, dat zij liever aan een zakenman van beteekenis dan aan een man van hooge geboorte de toekomst van hun land toevertrouwd hadden gezien, nu streven communicés ernaar, het geloof ingang te doen vinden, dat de nieuwe landvoogd ook zakenman is en past bij de meer democratische stemming van modern Canada. Hij is niet alleen majoor in een garderegiment en maakte de expeditie naar Matabeleland en den Z. Afrik. oorlog mee, maar sedert 1910 heeft hij het presidium van het bestuur van 't bekende Midlesex hospitaal, waarvan hij de berooide financiën weer goed op dreef wist te brengen en vooral moet nu zijn aandeel opgeld doen in belangrijke nijverheids-ondernemingen, zoo in mijnwerken, die hij persoonlijk bezocht, en in zijdespinnerijen, hij is zelfs lid van het gilde van zijdevevers. Zooals men weet, is het geen uitzondering, dat Engelsche leden der vorstelijke familie zich met nijverheids-beheer inlaten. Maar 't is toch nog zeer de vraag of wat de majoor, hospitaalvoorzitter, gildebroeder als deel in het

werkelijk zaken-doen gedaan heeft, hem tot een gewild gouverneur-generaal maakt van de opbruiscende kroonkolonie in Noord-Amerika.

Tunis.

Als iemand het recht heeft aan in korten tijd gedane waarnemingen meer beteekenis te hechten dan vluchtige opnamen, is het wel een oud-minister van koloniën, oud-gouverneur van een uitgestrekte kolonie, bij een bezoek aan een vreemde kolonie. Daarom verdienen de aantekeningen van Mr. D. Fock over het Fransche protectoraat Tunis, in de Mei-aflevering van „De Indische Gids” dan ook bijzondere aandacht. Daar dit maandblad onder ieders bereik is, geven wij geen uittreksel van het artikel, maar verwijzen er toch naar, om den lezer tot kennismaking aan te sporen. Het laat doorlopend den practischen staatsman aan het woord, die, bij hetgeen hij in den vreemde opneemt, altijd de vraag indachtig blijft: in hoever is hier leering uit te putten voor de Nederlandsche koloniën?

Hij vindt deze hier in de bestuursregeling, het financiële beleid, de aanvulling van het leger, de invoering van een burgerlijken stand, de samenstelling van de gemeentelijke raden, het onderwijs, waarbij vooral het vak-onderwijs met zijn leerlingwezen een ruime beurt krijgt, de ontwikkeling der vrouw, enz. Wel wordt er met nadruk op gewezen, dat van naäpen onzerzijds geen sprake mag zijn, daar met groot verschil in toestanden rekening te houden is, maar daarnaast bestaan ook veel punten van voldoende overeenstemming om tot leerrijke vergelijking en gevolgtrekking te komen.

De inname van Taza.

Terwijl de verschillende groepen bij de groote verkiezingscampagne in Frankrijk het koloniale vraagstuk vrijwel negeerden, wreekte generaal Lyautey zich door in Marokko een zet te spelen, die door de stembusspanning heen de algemeene aandacht trok en Frankrijk's bewondering vergde. De lang voorbereide krijgstoet tegen Taza werd ondernomen en met schitterenden uitslag bekrond. Wij moeten het weergeven van de bijzonderheden der verrichtingen aan de over meer ruimte beschikkende dagbladen overlaten, om ons hier in hoofdzaak te bepalen tot de beteekenis van deze onderneming voor de Marokko-politiek.

De bezetting van Taza voltooit de stelselmatige feitelijke in bezitneming van het protectoraat, die zoo in vijf jaren volbracht is. In 1908 had Fr. alleen strooken van eenige mijlen breedte bezet om de havens van Casablanca, Rabat, Mogador en Magazan, terwijl tot op een afstand van ongeveer 30 mijlen van de Algiersche grens punten bezet waren. In 1911 werd Fez bezet, waarna de Fr. posten in geregeld veldwinnen verder en verder het gebied onder bestuur namen. Zoo ontstonden twee van elkander gescheiden beheerschte provinciën, de eene strekt zich Oostwaarts van den Atlantischen Oceaan uit, de andere Westwaarts van de Algiersche grens. Daar tusschen bleef een strook van weinig meer dan 30 mijlen over. Deze is door de overwinningen van de kolonnes onder de generaals Baumgarten en Gouraud, waarover de gouverneur-generaal Lyautey de strategische leiding behield, nu ook daadzakelijk onder de Fr. vlag gebracht.

Er was hier dus veel te winnen, maar tegenslag had voor geheel Marokko ook zeer veel kunnen doen verliezen; dit heeft tot een nauwgezette voorbereiding genoopt. Het succes is hierdoor in korten tijd en met betrekkelijk geringe offers aan menschenlevens bereikt. Het is, bij de door Fr. in Marokko gevolgde pacificatiepolitiek, de eerste stap, tot het onder Fr. bestuur brengen van het Noordelijk deel van het protectoraat. Wanneer deze taak ver genoeg gevorderd zal wezen, zal de uitvoering tot verwezenlijking kunnen komen van een doorlopenden spoorweg van Tunis uitsluitend over Fr. gebied tot aan den Atlantischen Oceaan, als symbool van het groote Frankrijk aan den overkant van de Middellandsche Zee.

De Spanjaarden in Marokko.

Men zou verwachten, dat de Sp. koloniale bewindhebbers nu eindelijk inzagen, dat een volgen van het stelselmatig bezetten en onder bestuur brengen, zooals de Fr. dit doen, ook voor de Sp. den eenigen weg aanbiedt om uit de Marokko-ellende te komen. Maar 't tegendeel schijnt eerder waar te zijn. De lust tot handelen in overeenstemming met Fr. is weer grootendeels vergaan. In de Kamer heeft de republikeinsch gezinde afgevaardigde Rodes pleit, om maar heelemaal van alle rechten op Marokko af te zien, omdat hij Sp. niet in staat acht het daar tot een goed einde te brengen. De Minister van Buitenlandsche Zaken kwam tegen een dergelijk voorstel wel met een vaderlandslievende rede op, maar den stevigsten grondslag vond hij toch maar bij al was het slechts om zijn waardigheid. Een plan van occupatie en pacificatie gaf hij niet aan, en dat alleen toch is 't wat een afzienbaar einde zou kunnen geven.

Zijn er nog rechters in Berlijn?

Zou in de geruchtmakende zaak der protesteerende Kameroennegers het recht van den sterkste toch niet den doorslag geven in plaats van de Pruisische leer: Er zijn nog rechters in Berlijn?

Het stamhoofd Rudolf Bell, ook al meer verduitscht in naam dan in geest — is „wegens hoogverraad” in hechtenis gesteld, beschuldigd van zijn stamgenooten op te ruïnen om zich onder Engelsche bescherming te stellen. Geven wij even weer waarover de kwestie eigenlijk loopt, die aan de Duitsche bladen gelegenheid biedt tot kolommenlange beschouwingen.

De D. regeering heeft de zaak belangrijk genoeg ge-

ERNEST CASSUTTO

TANDARTS.

zal Maandag 25 Mei wederom te spreken zijn. (Spreekuur van 1 tot 3).

Frederik Hendriklaan 45.

Telefoon Sch. 122.

's-Gravenhaagsche Manege,
Kazernestraat 46-48. - Telefoon 3065.

Oudst Etablissement.

1ste Klasse Rijonderwijs.

R. J. J. HIEMSTRA, Directeur.

G. J. EENINK.

In- en Verkoop van Antieke Meubelen.

Specialiteit in het vervaardigen van
IMITATIE-Antieke Meubelen.

Fabriek: DEN HAAG 5 Heerenstraat 5.
Magazijn: N. Molstraat 2b. MEUBELMAKERIJ.

C. HOYNG,

Spuistraat 20-22 Den Haag.

AMSTERDAM - UTRECHT.

Onze Geïllustreerde Catalogus is een
uitstekende handleiding om zich op
huishoudelijk gebied in te richten.

TAFELSERVIEZEN, GLASWERK, LEPELS
VORKEN, MESSEN, GASOLINELAMPEN.

Prijscourant gratis.

P. DICKHOFF.

Kunsthandel - Spiegel- en Lijstenfabriek
ENCADREMENTEN.

Speciale bewerking voor de tropen.

86a PIET HEINSTRAT 86a.

Telefoon 5676.

DEN HAAG.

THE BERLITZSCHOOL OF LANGUAGES

WELBEKEND - BU ALLEN, DIE MET VERLOF IN NEDERLAND VERTOEVEN

DESELUK ONDERWIS IN

DUITSCH, ENGLSCH, FRANSCH, SPAANSCH, ITALIAANSCH.

LET OP HET JUISTE ADRES DER ORIGINEELE BERLITZSCHOOL
OVER DE WAALESCHER KERK

58^a NOORDEINDE NIET BOVEN KRUL TEL: 2234

Toko Betawie,

(Firma ALBRECHT & ELFFERICH.)

Koningin Emmakade 55. DEN HAAG.

Voornameste en beste adres voor alle
Ingrediënten voor de Rijsttafel.

Specialiteit in Samballans en Indische Siropen.

OPGERICHT 1880. — TELEFOON 2610.

Tel. H. 311. OESTER SALON Tel. H. 311.

F. HOEK.

PLEIN 15. DEN HAAG.

Speciaal-adres in: Oesters, Kreeften, Caviaar, enz.

Versche Zee- en Riviervisch.

acht om zich in een uitvoerige verdediging tegen de beschuldiging der Doeala-bevolking te verweren. Het koloniaal bestuur in Kameroen heeft het dorp der Doeala's onteigent, omdat het dien grond noodig heeft voor verschillende doeleinden, aangezien daar een middelpunt voor verkeer moet worden ingericht. Het wees een ander terrein voor bewoning aan, liet er woningen bouwen, gaf, volgens zijn verklaring, een ruime schadeloosstelling en meende zoo de zaak tot aller wensch te hebben opgeknapt. De negers denken hier echter anders over en zij uiten hun gevoelens naar modernen trant. Protestmeetings, bezwaarschriften, telegrammen aan den Rijksdag, rechtsgeleerde bijstand, een vertegenwoordiger naar Europa, bewerking van de pers.

Volgens de klagers ligt de nieuwe plek allerongunstigst voor de uitoefening van hun hoofdbedrijf, de vischvangst, in een ongezonde streek, waar alles in hun nadeel verandert.

De regering stelt 't voor alsof de beweging gevoerd wordt door geslepen speculanten. De nieuwe woonplaats verergert niets, maar scheidt juist betere toestanden. De minister van koloniën, Dr. Solf, heeft op zijn reis zelf de nieuwe dorpen bezocht, de negers hebben de oude bouwlanden behouden, evenals de vroegere aanlegplaatsen der kano's voor de visscherij, en dus verkeeren zij niet in ongunstiger omstandigheden. Als voorbeeld van de onredelijke wijze, waarop de eischen gesteld worden, wijst de memorie op het verhaal van een hotel, 30000 M. waard verklaard, terwijl het voor 320 M. onteigend is. Het was een lods waarin een kroeg gehouden werd en die precies zooals zij was naar de nieuwe vesting is overgebracht, terwijl de 320 M. werden betaald voor den cementen vloer, die niet mee kon gaan.

De Doealanegers hadden zich voorgesteld enorme winsten van hun grond te maken in verband met den voorgenomen aanleg van wegen en waterleiding. Nu hun onredelijke verwachtingen niet zijn uitgekomen, maken zij kabaal over hetgeen hun in redelijkheid is toegekend.

De D. regering doet een beroep op den steun der D. bevolking. Haar gezag in de koloniën mag niet ondermijnd worden door het misbruik, dat handige stamhoofden van noodzakelijk getroffen maatregelen maken.

Vooral in 't licht lezer laatste verzuchting komt 't ons niet onwaarschijnlijk voor, dat het z.g.n. hoogverraad van Rudolf Bell een gezochte reden is om hem en Dinn, den vertegenwoordiger der stam in Europa, te kunnen eindreppen. Melding verdient zeker dat ook Duitschers, die, voor zoover na te gaan, zelf geen belang bij de zaak hebben en die in Doeala goed bekend zeggen te zijn, de regering van te groote willekeur beschuldigen.

Goudmonopolie in Belgisch Kongo.

De „Conseil Colonial" heeft zich, naar aanleiding van een concessievraag, bezig gehouden met de kwestie, of het belang van den staat niet vordert een recht van voorrang te behouden voor alle grondconcessiën, die het winnen van goud beoogen. De raad sprak zich voor een recht van voorkeur uit, zoodat de staat, voor zoover hij dit zal wenschen, een koopmonopolie voor alle goudgronden zal behouden.

In overeenstemming met dit raadsvoorstel heeft de Nationale Bank besloten Kongogoud te gebruiken bij den aanmaak van 20 frankstukken.

Tevens wordt de meening uitgesproken, dat de Nationale Bank het Kongogoud meerendeels zal opleggen, om haar goudreserve te versterken. Bij toenemende goudproductie hoopt zij de Belg. geldmarkt aan innerlijke vastheid te doen winnen en minder afhankelijk te maken van de Londensche markt, waarop België bij zijn geldaankopen tot nu toe in hoofdzaak is aangewezen.

Turksche hervormingen in Klein-Azië ?

't Ware te mooi geweest! De T. regering begint de moeilijkheden, verbonden aan de door de groote mogendheden gestelde eischen, al in te zien vóórdat een aanvang er mede gemaakt is. Zou zij onze beschouwingen hebben gelezen? De benoeming van de door de Porte zelf gekozen inspecteurs-generaal, den Noor majoor Hoff en onzen landgenoot Westenenk, is verstraagd. De hh. zullen gedurende korten tijd naar hun vaderland begeven, om daarna weer terug te keeren naar Konstantinopel. Deze tijdelijke maatregel zal, vermoeden wij, wel van langen duur worden.

OOST- EN WEST-INDISCH LITERAATUUR-OVERZICHT.

Sumatra Pakanten, door Joh. Thiessen.

Dit mooie werk is verkrijgbaar bij den Boekhandel van den Zendings-Studieraad, te 's-Gravenhage. Het verplaatst ons naar het deel van Sumatra, dat door de Doopsgezinde Zendingsvereniging bewerkt wordt en is zeer rijk geïllustreerd. De schrijver zegt, dat hij zich veel moeite heeft getroost om de meer dan 50 foto's te nemen, die alle goed geslaagd zijn. Het boek is praktisch ingericht. Eerst komt een serie kleine stukjes, met opschriften als: Geestenbosch, het Weeshuis bij de Magogar, Marktplaats te Moeara Sipongi, de Tijgelen Vorstenhuis, Bruiloft, een voorbeeldige Bataksche Christenfamilie. Afwisseling genoeg dus. Dan volgt de inhoudsopgave en daarna de platen, die dezelfde onderschriften hebben als de stukjes en eene verwijzing naar de bladzijden, waar deze te vinden zijn. Dit werk is uitnemend geschikt om als geschenk te dienen. Het is een luxe uitgaaf, in een mooien band. (Ned. Zendingsbode).

Indologenblad.

Het No. van 15 Mei van het Indologenblad bevat een overzicht der lezing van Mevr. G. van Beresteyn-Tromp over Indlandsche kunstnijverheid en huislijf, den 4en Mei j.l. ge-

houden voor de Indologen-vereeniging. Verder een brief uit Moentilan, waarin de schrijver een praatje houdt over den Javaanschen landbouw. Dan een stukje van W. J. B. over pestbestrijding op Java. — Eindelijk beschrijft Chr. Pf. een zonsondergang te Penoeba.

Weekblad voor Indië — Jubileum-nummer.

Verschenen is het jubileumnummer van het Weekblad voor Indië, met 50 foto's, 28 teekeningen, verscheiden autogrammen enz., o.a. met foto's van den G. G., mevrouw Idenburg, het interieur van het palois te Buitenzorg, den minister van koloniën, den oud-gouv.-generaal Rooseboom, dr. E. B. Kielstra, de leden van den Raad van Indië, de commandanten van leger en vloot, de directeuren van algemeen bestuur, den algemeenen secretaris, de chefs van verschillende diensten, enz. Verder met bijdragen van den Gouverneur-Generaal, den vice-president van den Raad van Indië, den oud-Gouv.-Generaal Rooseboom, dr. Kielstra, luit.-generaal Van Daalen, schout-bij-nacht Pinke, den directeur van justitie mr. Gordes, den directeur van onderwijs dr. Hazen, den directeur van landbouw Lovink en andere departementschefs; den prov.-generaal, dr. Koningsberger, de dienstchefs de heeren Pop, Nittel, dr. De Vogel, Damme, Waanders, Salverda; den oud-hoofdingenieur Lanninga, de residenten Van der Plas en Van Aalst, dr. W. Van Lingen, D. G. Buurman, mevr. Ter Horst, F. A. J. Mcojen, mr. J. A. van Dijk Jr., dr. W. van Bemmelen, dr. A. J. A. Prange; compositie van mevr. Mesritz-Van Velthuysen; bijdragen van D. van Hinloopen Labberton, Victor Ido, Henri Borel, Jeanne van Reyneke Stuwe; teekeningen van Meeteren Brouwer, E. Mc. Neill-Van Rees en Arthur B. ten Sijthoff. Het 10-jarig bestaan van het Weekblad voor Indië is met dit jubileumnummer op waardige wijze gevierd. De hoofdredacteur, de heer M. van Geuns, zoomede de uitgever, hebben alle eer van hun werk.

De Ingenieur.

No. 20 van de Ingenieur bevat een levensbeschrijving door W. de Jong Dzn. van den onlangs overleden heer A. J. H. van Kappen, generaal-majoor der genie van het Indisch leger, directeur van de Billiton-Maatschappij (met portret).

Oermenschen.

Uit Obaka geeft Pater Van der Kolk in de „Java-Post" een schets van een type der oer-menschen van Nieuw-Guinea, welke gedeeltelijk hieronder volgt:

Het is altijd prettig iemand te hebben, die je introduceert, wanneer je in vreemde kringen komt. Samoei scheen instinctmatig te gevoelen, dat ik daar in den beginne ook behoefte aan had. Was er iets te doen in 't dorp — een feest, een vergadering, een lijkopgraving of welke andere „bombardi" ook, — dan kwam Samoei me geregeld waarschuwen. „Toewan, als de zon daar staat, moet ge komen: er is wat te doen „nohan bombardi" (een gebruik van ons). Prachtig! Ge zult 't zelf zien. Ik zal u wel introducereen!"

Dat deftig woord kende hij wel niet, maar 't kwam toch daarop neer. Samoei toonde zich aldus wel een aardigen kerel, en niet alleen daardoor, maar ook door zijn smakelijk, zacht vertellen van vroegere tijden, Marindinesche histories en gebruiken, enz. 't Is een gezellig prater, die altijd tijd genoeg heeft. Wie kent in de beschaving zelfs niet van die brave menschen, die overgelukkig zijn als ze ergens buiten lawaai en rumoer knusjes kunnen gaan zitten vertellen en praten met iemand, die gewillig wil luisteren, alles mooi vindt, en den verteller niet onderbreekt? Tot dit genus behoort Samoei.

Maar ook op zijn eentje kan hij „genieten". Van die buien heeft hij als hij b.v. naar de pastorie komt en zonder meer vraagt: „Toewan, Blanda-mirav matiëp idi". (Mijnheer, laat me Holland eens kijken). Wat hij daarmee bedoelt weten we al lang: plaatjes, ansichten, illustraties met Holland-sche menschen, Hollandsche huizen, Hollandsche landschappen, paarden, koeien, varkens, vogels, enz., Fransche, Duit-sche of Engelsche zijn natuurlijk evengoed, want al wat blank is of aan de blanken behoort, is voor deze menschen „Hollandsch".

Met den hoogsten ernst en zeer langzaam bestudeert Samoei dan plaat voor plaat en niets ontsnapt hem. Dat er een plaat „op den kop" ligt, hindert niet: hij ziet het even goed. Maar laat hem zelf de mooiste platen uitzoeken, want uw schoonheidsgevoel verschilt bepaald nogal heel wat van het zijne. 't Liefst ziet hij wat hij kent, en waarover hij als kenner kan oordeelen: een klapperboom, een varken, een hond, enz. Dan volgt het „grootsche": een stoomboot, een groot huis, een bosch, een talrijke groep menschen, enz. Ten slotte de versieringen en decoratie-motieven, die zijn begrip niet te boven gaan. De omligting van een plaat is hem vaak meer waard dan de plaat zelf. Laatst zat hij een heelen tijd bewonderend te kijken op een schaakbord in een krant: die witte en zwarte ruitjes, dat was het nec plus ultra voor zijn schoonheidsgevoel.

Neen, er is toch nogiets wat beslist boven alles gaat: dat is een fotie van eigen Marindineezen. Hardop begint hij dan tegen de portretten te praten, alsof ze aandachtig naar hem luisterden. Van louter genot wrijft hij er soms zijn neus tegen als vriendelijke omhelzing.

Na zoo'n paar uur plaatsjes kijken, — telkens weer opnieuw, — stapt Samoei zwijgend op, met de overtuiging, dat de „blanken" dema's (geesten) zijn of minstens wondermenschen.

Tijdschrift Kon. Ned. Aardrijkskundig Genootschap.

In de 3e afl. van dit tijdschrift worden gepubliceerd de plannen voor eene nieuwe Nederlandsche expeditie tot wetenschappelijk onderzoek van den Oost-Indischen Archipel, meer in het bijzonder van het eiland Ceram, van welke plannen wij reeds in een der vorige Koloniale Weekbladen het een en ander mededeelden aan de hand van een bulletin der Maatschappij tot bevordering van het Natuurk. onderzoek der Nederlandsche Koloniën.

Verder houdt de heer J. J. S. eene beschouwing over de Engelsche expeditie van Dr. Wollaston naar den Carstensz berg in Nederlandsch Nieuw-Guinea in 1912-13 en geeft hij daarna een overzicht van de exploratie van Nieuw-Guinea.

Luchtvaart-exploratie van gansch Nieuw-Guinea.

Van de plannen om Nieuw-Guinea te doen exploreren met een luchtschip door een Duitsch-Engelsch-Nederlandsche expeditie schijnt niets te zullen komen. Zelfs schijnt men in Duitschland, in welk land het initiatief werd genomen, het vereischte geld voor diens aandeel niet bijeen te kunnen krijgen, vooral omdat meteorologen, luchtschippers en geografen van beteekenis gewichtige bedenkingen tegen het plan hebben aangevoerd. Nu is men doende om het voor de onderneming bestemde luchtschip op de aanstaande wereld-tentoonstelling te San Francisco ter bezichtiging te stellen en dan te trachten met pleziertochten en reclame-vaarten het noodige geld bijeen te brengen.

Nadere mededeelingen hieromtrent vindt men in de rubriek

G. J. R. VAN DER GAAG & ZON
 GROENMARKT 27
 TELEPHOON No. 2512

□ □ DROGERIEN :: :: CHEMICALIËN □ □
 □ DEPOT DER MEEST BEKENDE BINNEN- □
 □ EN BUITENLANDSCHE SPÉCIALITÉS □ □

1e Klas Familiepension „KERCHER"
Villa „MATHILDE"
 Oude Schev. weg 112-114.
 TEL. INTERC. SCHEV. 1256. DEN HAAG.

HUPFELD'S FILIAAL
 Directie:
DUWAER & NAESSENS
 PIANO-, PHONOLA- en MUZIEKHANDEL
 is gevestigd:
 's-GRAVENHAGE AMSTERDAM
 Kneuterdijk-Heulstraat, Stadhouderskade 19,
 Tel. No. 27. Tel. No. 4698.

Grand Hotel Café-Restaurant „VICTORIA"
 Spuistraat 16 DEN HAAG Telefoon 3768.

Gunstig gelegen in het midden der stad.
 Lift — Electrisch Licht — Centrale Verwarming.
 80 Kamers en Salons.
 PLATS DU JOUR 50 CT — DINERS VAN f 1.50 EN HOOGER.
Meest bezochte Café en Restaurant van Den Haag.
 J. DEN HARTOG.
 gedurende 15 jaar Gérant van Rest. RICHE

**Tandborstels, Badmutsen, Sponsen
 Bandages en Gordels.**
WED. G. STREITWOLF,
 Telefoon 2413.
 105, Noordeinde 105.

Kledingmagazijnen P. VAN DEN BRUL

AMSTERDAM Nieuwendijk 134.
 DEN HAAG Veenestraat 15.
 HOORN Groote Noord 9.
 LEEUWARDEN Nieuwe Stad 94.

ONZE GEMAAKTE
**HEEREN-, JONGEHEEREN-
 en KINDERKLEEDING**
 is BEKEND SOLIDE en munt
 uit door Eleganten Pasvorm
 en KEURIGE AFWERKING
Kleedermakerij van den eersten rang

**Sigaren Ex- en Import Maatschappij
 v/h L. LANGE.**
 Lange Voorhout 86, 's-Gravenhage.
 Hertzog van Mecklenburg, enz.

SPECIALE VERPAKKING VOOR DE TROPEN.
**HOOGFIJNE LICHT BREMER SIGAREN
 GEIMPORTEERDE HAVANA SIGAREN.**

P. B. VAN MOORSEL & CO
 Kerkplein 11-12, naast het Hoofdpostkantoor.
 Torenstraat 5-6 - Telefoon 2898 - Den Haag

**Goedkoopst adres voor het geheel
 of ged. installeren van woningen.**

„Exploratie van Nieuw-Guinea“ in bovengenoemde aflevering van het Tijdschr. Aardr. Genootschap.

Publicatiën over het adatrecht.

Van de hand van Prof. Mr. C. van Vollenhoven verscheen (bij Brill te Leiden), de 5e aflevering van „Het adatrecht van Nederlandsch-Indië“; de schrijver behandelt daarin het Maleische gebied (slot), Banka en Billiton, Borneo, de Minahassa, het Toradjo-gebied, Zuid-Celebes, den Ternate-Archipel en de Ambonsche Molukken.

Verder zal eerstdaags verschijnen Adatrechtbudel VIII, bezorgd door de Commissie voor het adatrecht en uitgegeven door het Kon. Instituut voor de Taal-, Land- en Volkenkunde van Ned.-Indië. Deze bundel behandelt West-Java, Middel-Java, de Vorstenlanden en Oost-Java met Madoera.

Reglementen op de pensioenen

verloven, vrije overtocht, wachtgelden, nonactiviteits-traktamenten, enz. voor de Europeesche Oost-Indische ambtenaren. Tweede herziening en veel vermeerderde druk. Bijgewerkt tot ulto. 1913 en van aantekeningen voorzien door K. H. Boers, Leiden, A. W. Sijthoff.

Dat een tweede druk van dit werkje door den uitgever wenschelijk werd geacht, bewijst wel, dat de samensteller juist heeft ingezien, dat het welkom zoude zijn, niet alleen aan hen, die in den Indischen burgerlijken dienst traden of het voornemen daartoe koesteren, doch ook aan velen, die reeds in dien dienst zijn.

De Indische Mercur.

Inhoud van No. 19: Suikerprijzen in de Vereenigde Staten, door Dr. H. C. Prinsen Geerligts. Practische bemestingsgroeven, door Dr. J. J. Paerels. — Tapproeven in Demerara. — De handelsvereeniging te Batavia. — Vereeniging „Koloniaal Instituut“ te Amsterdam. — Kultuurberichten (Ontpitting van Kapokkolven. — Erfpacht in de Buitenbezittingen. — Bananen-vervoer. — Enz.). — Kleine mededeelingen (Een nieuw koelie-depot op Sumatra's Oostkust. — De aanmaak van zeilen voor de pestbestrijding. — In- en uitvoer van Suriname in 1913. Enz.). — Verkeerswezen (De toekomst der havenwerken te Batavia. — Havenverbetering te Banjoewangi. — De Makassaarsche havenquaestie. — Wegenaanleg op Flores. Enz.). — Financiële berichten en verslagen, zomede de overige wekelijksche rubrieken.

De Indiër.

Het Weekblad de Indiër (No. 30) opent met een artikel over Raden Adjeng Siti Soendari, die volgens den schrijver D. D., openlijk optreedt als democratische strijdster en revolutionaire dochter van aristocratisch geslacht.

Verder vinden wij in dit No. weer eenige stukjes over de pestbestrijding op Java.

* * *

Ten slotte zij de aandacht gevestigd op de verschijning der jaarverslagen over 1913 van de Vereeniging „Koloniaal Instituut“, te Amsterdam (het derde verslag) en van de vereeniging Kartinfonds te 's-Gravenhage (het eerste verslag).

Leeszaal Heulstraat 17.

Opgave van dagbladen en tijdschriften, ter lezing liggend in de leeszaal van het Hoofdbestuur van „Oost en West“, Heulstraat 17, Den Haag, welke dagelijks, Zonen feestdagen uitgezonderd, geopend is van 's morgens 9—6 uur 's namiddags:

De Planter, De West, De Surinaamsche Bode, Sumatrapost, Sumatrabode, De Padanger, De Sumatra Courant, Javabode, Bat. Nieuwsblad, Soer. Handelsblad, Nieuwe Soer. Courant, Deli Courant, Atjeh's Nieuws- en Advertentieblad, Preangerbode, Javasche Courant, De Locomotief, De Banier, Het Witte Kruis blad, De Nieuwe Vorstenlanden, De Hofstad, enz., benevens 20 diverse Maleische bladen en tijdschriften, en tal van Brochures, Jaarverslagen, enz.

Verscheidene periodieken, waaronder:

Hou en trou, Vrede door Recht, De Stem van Indië, Tijdschrift voor economische geographie, Nederl. Zending-Genootschap, Indisch Genootschap, Weekblad voor den handeldrijvenden en industrieelen middenstand, Exportblad, Cultura, Deutsche Kolonial Zeitung, Ned. Zendingbode, Maandbericht van het Weekblad voor Indië met Dames Weekblad, Insulinde, Deutsche Wochenzeitung für Niederland und Belgien, La Gazette de Hollande, Ned. Staatscourant, enz.

Leeszaal Laan van Meerdervoort 187.

Bat. Nieuwsblad; De Locomotief; Het Soer. Handelsblad; De Sumatra-Post; De Sumatra-Bode; Tjahaja Sumatra; De Ind. Mercur; Weekblad voor Indië; De Bandelier; De Banier; De Ind. Gids; De Vrouw in de XXe eeuw; Neerlandia; Bandera Wolanda; Koloniaal Tijdschrift; Handelsberichten v. h. Min. van Landbouw; Korte Berichten voor Landbouw, Nijverheid en Handel; Tijdschrift der Mij. voor Nijverheid; Publicaties v. h. Ned. Ind. Landbouw-Syndicaat; Archief v. d. Suikerindustrie in Ned.-Indië; Brochures, enz.

Mededeelingen.

Van de N.V. „Boeatan“:

JAARLIJKSCHE ALGEMEENE VERGADERING van Aandeelhouders op Donderdag 28 Mei 1914 te 2½ uur n.m. in het lokaal der Vennootschap, Heulstraat 19, 's-Gravenhage.

Punten van behandeling: 1. Jaarverslag over 1913. — 2. Balans en Winst- en Verliesrekening over 1913. (De stukken liggen ter inzage). — 3. Benoeming van de leden der financiële commissie voor 1914 en van plaatsvervangende. — 4. Verkiezing van een nieuw bestuur, wegens aftreding, volgens artikel 13 der statuten, van alle leden.

Van het Informatie-bureau:

Herhaalde oproeping van artsen voor de pestbestrijding in Nederlandsch-Indië.

In het belang van de bestrijding der pest op Java worden spoedig gevraagd een aantal jonge artsen. Ook vrouwelijke geneeskundigen komen in aanmerking. De uitgezonden artsen worden op het pestterrein werkzaam gesteld.

De verbintenis zal moeten worden aangegaan voor één jaar, op eene bezoldiging van f 400 (vierhonderd gulden) 's maands.

Aan de uitzending uit Nederland wordt verbonden:

a. overtocht naar Nederlandsch-Indië en binnen één jaar na beëindiging van de verbintenis, terug voor Gouvernementsrekening als passagier der eerste klasse;

b. eene vergoeding voor uitrusting ten bedrage van f 1500 (een duizend vijfhonderd gulden);

c. eene voorloopige bezoldiging van f 250 (tweehonderd vijftig gulden) 's maands, ingaande met den dag van inscheping naar Nederlandsch-Indië en voortdurende totdat daar te lande het activiteits-traktament ingaat. Uitzending heeft niet plaats dan nadat uit een vanwege het Departement van Koloniën in te stellen geneeskundig onderzoek is gebleken van fysieke geschiktheid;

d. desgewenscht eene premie tot een bedrag van ten hoogste f 1000 voor het sluiten van eene verzekering op het leven.

Ingeval een in het belang der pestbestrijding uitgezonden geneeskundige door de uitvoering van gevorderde of bevolen dienstverrichtingen of aan de onmiddellijke gevolgen van die dienstverrichtingen mocht komen te overlijden, zal zijne weduwe aanspraak kunnen maken op een pensioen van f 160 's maands, welk bedrag — naar gelang van het aantal kinderen — kan stijgen tot f 184 's maands, terwijl, wanneer alleen kinderen achterblijven, een onderstand wordt verleend, afhankelijk van het aantal kinderen, met een minimum van 1/3 van het weduwenpensioen en een maximum van f 184 's maands.

Aan de overige nagelaten betrekkingen zal geldelijke onderstand kunnen worden verstrekt op denzelfden voet als aan die van landsdienaren in vasten dienst (zie Indisch Staatsblad 1875, no. 92, en 1910, no. 234).

De uit te zenden geneeskundigen moeten zich schriftelijk verbinden, om, ingeval zij niet binnen den hun aangewezen tijd naar Indië vertrekken, om andere redenen dan wel bewezen ziels- of lichaamsgebreken, buiten eigen toedoen ontstaan (ter beoordeeling van de Regeering), binnen één jaar na hunne aankomst op Java van hunne verbintenis worden ontslagen, terug te betalen hetgeen is betaald wegens vergoeding voor uitrusting, wegens de sub d bedoelde premie en wegens overtocht naar Indië.

Zij, die voor uitzending in aanmerking wenschen te komen, moeten zich onverwijld aanmelden bij het Departement van Koloniën, bij een op zegel geschreven request, onder overlegging van:

a. hunne diploma's;

b. bewijs van goed maatschappelijk gedrag, afgegeven na dagteekening dezer door den burgemeester hunner woonplaats;

c. een bewijs van voldoening aan de wet op de nationale militie, afgegeven door den burgemeester der gemeente waarvoor zij geloot hebben.

Het stuk genoemd sub c. behoeft uiteraard niet te worden overgelegd door vrouwelijke sollicitanten.

In het request moet worden medegedeeld of gebruik zal worden gemaakt van de premie vermeld sub d, en, zoo ja, tot welk bedrag.

Hoofd van het Landbouwonderwijs te Suriname.

Er bestaat gelegenheid tot uitzending naar Suriname van een deskundige op het gebied van landbouwonderwijs, bij voorkeur van een onderwijzer in het bezit van de hoofdakte en van de akten land- en tuinbouwkunde L. O. en tevens beschikkende over eenige ervaring betreffende het land- en tuinbouwonderwijs hier te lande, ten einde in de kolonie te worden benoemd tot hoofd van het landbouwonderwijs.

Bekendheid met de Engelsche taal strekt tot aanbeveling. De voorwaarden van uitzending zijn:

1o. eene met den dag van vertrek van den titularis uit Nederland naar Suriname ingaande voorloopige en na aanstelling door den Gouverneur aanvangende vaste bezoldiging naar reden van f 4000 (vier duizend gulden) 's jaars, met drie driejaarlijksche verhoogingen van deze laatste van f 500 (vijfhonderd gulden) elk;

2o. eene gratificatie voor uitrusting ten bedrage van f 675 (zes honderd vijf en zeventig gulden);

3o. vrije overtocht, c.q. ook voor het wettig gezin, als passagier der 1ste klasse.

Hij, die voor uitzending in aanmerking komt, wordt door de geneeskundige commissie van het Departement van Koloniën naar 's-Gravenhage opgeroepen tot het ondergaan van een onderzoek naar zijn fysieke geschiktheid. Voor het verschijnen voor die commissie worden geen reis- of verblijfskosten vergoed.

Hij, die uit Nederland wordt uitgezonden, moet zich vóór zijn vertrek naar Suriname schriftelijk verbinden om de gelden, welke hem als gratificatie voor uitrusting worden uitgekeerd, en die, welke te zijnen behoeve voor overtocht van gouvernementswege worden voldaan, onverwijld terug te betalen, indien hij niet binnen den hem aan te wijzen termijn naar de kolonie vertrekt, de reis derwaarts moedwillig afbreekt, dan wel binnen vijf jaren na zijne aankomst in de

Teleph. Intercomm. 5492. **Vleeschhouwerij** Teleph. Intercomm. 5492.

Valkenboschplein 3. GERARD BLONK.

Moderne Exploitatie.

Levering uitsluitend prima kwaliteit.

A. J. LINNEWEEVER,

Westeinde 32a - 's-Gravenhage.

Orthopaedisch Schoenmaker

KURKVERHOOGINGEN

OP VERSCHILLENDE MANIEREN.

Laarzen met baleinen, Laarzen met steunwerk, Beugel-laarzen, enz. enz.

MAISON-DROUOT

WESSER & Co.

Lange Houtstraat 7, hoek Kasuariestr., Den Haag.

Wegens opheffing der zaak

ALGEHEELE UITVERKOOP

der aanwezige goederen tegen zeer verminderde prijzen.

Salon-, Eetkamer-, Heerenkamer Ameublementen, Gordijnstoffen, Karpotten, Oud-Hollandsche Kasten, Vitrines enz., enz., alle in degelijke afwerking en hoedanigheid.

Belangrijke Antiquiteiten voorraad.

INSTITUUT „LAURILLARD“.

Schriftelijke- en mondelinge opleiding, ook in N.O. Indië in alle onderdeelen van het recht, ook voor examens, Candidaats- en Doctoraal examen in de Rechtswetenschap, Staatsinrichting M.O., Staathuishoudkunde M.O. Gemeente-Administratie.

Propectus-aanvragen aan het Instituut, Oranjeplein 102a, Den Haag en voor Indië: H. BURIKS te Pekalongan; J. DE SITTER, Assistent-Resident-Secretaris te Banjoemas; R. VAN DEN ENDE, Kapitein-Intendant O.-I. L., Weltevreden, Gang Holle 4.

C. J. DE GILDE,

PHOTOGRAAF.

ZOUTMANSTRAAT 47.

DEN HAAG.

Specialiteit voor het maken van

Binnen- en Buitenopnamen.

Bekroond op de 4de Tentoonstelling te Ivry-sur-Seine met de Gouden Medaille, 28 Maart 1914.

D. VAN HEIJNINGEN & ZOON,

KLEEDERMAKERS.

HOOGHE WAL 13-14.

'S-GRAVENHAGE

2de huis van af de Kon. Stallen.

Telefoon 590

Steeds de nieuwste Engelsche en Schotsche Stoffen voor Dames en Heerenkleeding naar maat. Coupe en bewerking 1ste klasse.

Koninklijke Brood- en Beschuitfabriek

LENSVELT NICOLA

VEENESTRAAT 23 - DEN HAAG.

Lunchroom.

Specialiteit HAAGSCHE BESCHUIT.

Roggebrood in blik voor Export.

kolonie uit 's lands dienst wordt ontslagen of andere redenen dan welbewezen ziels- of lichaamsgebreken, buiten eigen toedoen ontstaan (ter beoordeeling van de Regeering).

Sollicitanten behooren zich vóór 1 Juni e. k. per gezegeld verzoekschrift te wenden tot den Minister van Koloniën, met overlegging van hunne bewijzen van bekwaamheid, van eene na heden door den burgemeester hunner woonplaats afgegeven verklaring van goed zedelijk gedrag en van een bewijs dat zij niet onder militair dienstverband staan.

Opzichters der genie voor Nederlandsch-Indië.

Bij Koninklijk besluit van 21 Maart 1914 No. 22 (Nederlandsche Staatscourant van 29/30 Maart 1914, No. 75) is vastgesteld de regeling van het korps burgerlijke architecten en opzichters bij het wapen der genie in Nederlandsch-Indië.

Belanghebbenden, die genegen zijn op de hieronder aangekondigde voorwaarden tot burgerlijk opzichter der genie te worden benoemd, moeten zich bij gezegeld request wenden tot het Departement van Koloniën, met duidelijke opgave van adres en onder overlegging van de vereischte stukken.

Positie en vooruitzichten.

De opzichters der genie zijn burgerlijke ambtenaren; de bepalingen omtrent verloven, pensioen, weduwen- en wezenfonds enz. zijn derhalve op hen van toepassing. Die bepalingen zijn op aanvraag verkrijgbaar bij de afdeling D (Personeel) van het Ministerie van Koloniën.

De aanvangsbezoldiging bedraagt f225 (tweehonderd vijf en twintig gulden) 'smaands, bij ijverige en trouwe plichtsbetrachting opklimmende met vijf driejaarlijksche verhoogingen elk van f35 (vijf en dertig gulden) 'smaands, met dien verstande, dat aan de opzichters, die hebben voldaan aan het hieronder bedoelde examen voor architect, te gelijk met de vierde verhooging, of zooveel tijd daarna als dat diploma zal zijn behaald, eene extra verhooging wordt toegekend van f25 (vijf en twintig gulden) 'smaands.

Bij buitengewone geschiktheid en uitmuntende plichtsbetrachting kunnen de periodieke traktementsverhoogingen ook vóór het verstrijken van den daarvoor gestelden termijn worden toegekend.

De benoeming geschiedt op het minimum-traktement, tenzij de betrokkene opzichters- of aanverwante praktijk heeft gehad; voor de alsdan al dadelijk toe te kennen traktementsverhoogingen wordt opzichters-praktijk buiten en binnen de keerkringen doorgebracht respectievelijk voor 9/10 en vol, aanverwante praktijk buiten en binnen de keerkringen respectievelijk voor 9/20 en de helft medegegeld.

De verder toe te kennen verhoogingen worden berekend van af den datum van aanvaarding van de betrekking in Indië.

Bij het aangaan van hunne verbintenis in Nederland nemen de a.s. opzichters der genie de verplichting op zich alle diensten te velde, die eventueel van hen zullen worden geëischt, te verrichten.

Zie voor alle verdere regelingen ook voorwaarden van uitzending enz. Ned. Staats-Courant 15 Mei 1914, No. 113.

Militaire Apothekers.

De Minister van Koloniën brengt ter kennis van belanghebbenden, dat voor drie gediplomeerde apothekers, die den leeftijd van 30 jaren niet hebben overschreden, de gelegenheid bestaat om te worden benoemd tot militair apotheker der 2de klasse in het vaste korps van het leger in Nederlandsch-Indië, onder verplichting om den Staat gedurende een tijdvak van vijf dan wel van tien jaren in die betrekking te dienen en onder genot van eene gratificatie voor eerste uitrusting van f2000 bij een vijfjarig verband en van f4000 bij een tienjarig verband.

De militair-apotheker der 2de klasse geniet de volgende inkomsten, t.w.:

1o. van en met den dag der beëdiging als militair apotheker tot en met den dag vóór de inscheping tot vertrek naar Indië, (waaronder te verstaan de dag waarop het schip, waarmede de reis naar Indië wordt gemaakt, uit Amsterdam of Rotterdam vertrekt) een tractement naar reden van f1600 'sjaars;

2o. van en met den dag van inscheping sub 1o. bedoeld, een tractement naar reden van f3000 'sjaars, hetwelk na 3 jaar dienst als officier wordt gebracht op f3300 'sjaars;

3o. genot van vrije woning van gouvernementswege of in stede van dien huishuurindemniteit, waarvan het bedrag varieert van f40 tot f70 'smaands, naar de huurprijzen van particuliere woningen in de verschillende garnizoenen.

Gegadigden zullen zich onverwijld hebben aan te melden bij het Departement van Koloniën bij een op zegel geschreven request onder overlegging van:

- het apothekersdiploma;
- een extract geboorteregister of ter vervanging daarvan eene akte van bekendheid;
- een bewijs van Nederlanderschap;
- een bewijs van goed maatschappelijk gedrag, afgegeven door het hoofd der gemeente waar de requestant gedurende de laatste zes maanden heeft gewoond;
- een bewijs van voldoening aan de wet op de militie.

Opleiding tot Militair Apotheker.

De Minister van Koloniën brengt ter kennis van belanghebbenden, dat in 1914 voor twee studenten in de Pharmacie aan de Nederlandsche Universiteiten gele-

genheid bestaat om, onder genot van een subsidie van f4000 (vier duizend gulden), te worden opgeleid tot militair apotheker bij het leger in Nederlandsch-Indië, overeenkomstig het reglement, vastgesteld bij Koninklijk besluit van 27 April 1909 No. 29, laatstelijk gewijzigd bij Koninklijk besluit van 27 Februari 1911 No. 53, waarvan kosteloos exemplaren bij het Departement van Koloniën zijn te verkrijgen.

Gegadigden zullen zich, onder overlegging van de gevorderde bescheiden, vóór 1 Augustus 1914 bij gezegeld request hebben te wenden tot het Departement van Koloniën.

(Nederl. Staatscourant van 15 Mei 1914, No. 113).

Officieele Berichten.

Uit de Javasche Courant van 17 April 1914, No. 31.

Benoemingen, enz.

Civiel Departement.

Verleend: 9 m. verlof aan den leeraar H. Mulder, 10 m. aan den inspecteur incl. onderwijs P. Vermeulen, 11 m. aan den leeraar Dr. A. C. de Kock, 11 m. aan den id. P. J. Egbers.

Ontslagen: op verzoek de stationscommies H. A. Croes, de amanuensis M. Th. J. A. Keus.

Geschorst voor den tijd van één maand de houtvester S. Ritsema van Eck.

Benoemd tot onder-commies voor de belastingen te Batavia A. A. Bergamin, tot controleur in de res. Westerafd. Borneo A. A. M. van Lierop, tot onderwijzer te Tandjoengpoera Mej. A. M. van den Berg, te Buitenzorg Mevr. J. H. Stuy-Gentjes, tot onderwijzer 2de kl. te Tjepoe M. Enserinck, tot len klerk te Tegal J. L. Déhude.

Overgeplaatst: naar Bangoewangi de onderwijzer G. Jansen, naar Tjitjalangka H. M. Hofkamp, naar Semarang de onderwijzeres mevr. M. Lacleulle—van der Lee, naar Pasoeroean Mej. J. E. G. van Lookeren, naar Magelang de onderwijzer H. Ch. Weekenborg, naar Soerabaja de id. P. N. Lagro.

Militair Departement.

Ontslagen: op verzoek eervol de luitenant-kolonel P. A. van Waasdijk.

Benoemd: tot adjudant van den civiel- en militair gouverneur van Atjeh de kapitein G. K. W. F. de Vaynes van Brakell.

Geplaatst: bij het korps marechaussee de kapitein-adjudant P. B. van Staden ten Brink, bij het 11e bat. de majoor M. van der Vliet, op de Mentawai-eilanden de 1e luit. J. J. H. Smeenk, respectievelijk bij het 4e, 7e en 10e bat. de 2de luit. H. A. Soetekouw, C. E. Schmid en Jhr. J. G. J. Boreel, bij het 1e bat. de 1e luit. F. v. d. Goes, bij de 4e mitrailleur-comp. de 1e luit. F. H. Gude.

Overgeplaatst: naar Soerabaja de 1e luit. der artillerie H. L. Maurer, bij het 1e depot-bat. de 1e luit. J. P. Lancel, bij de afd. ordonnans-wielrijders de kapitein J. Leyds, bij de 3e mitrailleur compagnie de 2e luit. L. van Reum, bij het garnizoens-bat. van Celebes en Menado de 1e luit. A. Hillen, bij de garnizoens-comp. van Sum. Oostkust de 2de luit. J. A. B. Mempoer.

Uit de Javasche Courant van 21 April 1914, No. 32.

Civiel Departement.

Verleend: 8 m. verlof aan den architect H. La Fontaine, 8 m. aan den administrateur J. P. Wap, 10 m. aan den commies L. P. van Leeuwen, 11 m. aan Dr. J. J. Smith, 1 jaar aan den hoofdopziener C. L. Regensburg, 1 jaar aan den inspecteur J. van der Marel, 1 jaar aan den commies H. J. C. Heijman, 1 jaar aan den opzichter P. H. Kunstt, 9 m. aan den inspecteur J. Boumeester, 1 jaar aan den ingenieur A. C. de Jongh, 9 m. aan den ass.-resident H. T. Damsté.

Ontslagen: op verzoek eervol de onderwijzer H. Brinkman, de onderwijzeres Mej. I. de Jongh, de ambtenaar J. J. Grashuis, de ass.-resident H. J. Heijting.

Benoemd: tot gouvernements-geneesheer A. Goudberg, P. A. C. H. Th. A. Scheffelaar Klots, en G. E. H. Verspijck Mijnsen, tot referendaris W. N. J. M. Allard, tot procureur-generaal bij het Hoog Gerechtshof Mr. G. André de la Porte, tot off. van den Raad van Justitie te Semarang Jhr. Mr. A. W. van den Brandeler, tot referendaris Ch. Beets en M. van Loon, tot commies-redacteur Mr. H. G. Ermeling, tot eersten commies J. C. de Groot, A. J. L. Abrahams de Melverda en B. A. K. Dutrieux, tot voorzitter van den landraad te Djombang Mr. A. W. ten Bosch, te Modjokerto Mr. W. K. S. van Haastert, te Sidoardjo Mr. L. R. van Dam, te Muntok Mr. J. Folpmers, tot onderwijzer te Rembang K. W. F. Spruit, te Pekalongan L. de Hoop, tot onderwijzeres te Rembang Mevr. A. F. H. G. M. Spruit—Bovens.

Militair Departement.

Verleend: 8 m. verlof aan den 1en luit. S. Vrind, 11 m. aan den majoor R. de Bruyn, 9 m. aan den 1en luit. A. E. van Marle, 1 jaar aan den kapitein P. B. Wink, 1 jaar aan den majoor M. C. Maas, 8 m. aan den kapitein A. J. Lieth, 8 m. aan den 1en luit. N. A. H. A. van Kempen.

Hersteld: in activiteit de majoor der artillerie L. A. F. Hoolboom en de off. van gezondheid Dr. A. J. Salm.

Verlofgangers.

TER OVERNAME AANGEBODEN, complete goed onderhouden **INBOEDEL**, zoo goed als nieuw.

Nadere inlichtingen dagel. van 12—2 uur, Weimarstraat 219.

Telef. H 7857 **J. B. HEIJDEMAN**, Telef. H 7857

CONFISEUR. Valeriusstraat 3. PATISSIER.

Speciaal adres voor **INDISCHE SPEKKOEK**.

Marque Déposée „**AU-CONDOR**”

LA HAYE PAYS BAS. PLEIN 8.

FRED. MOMMAERTS-DEGELLER

Tabacs, Cigares et Cigarettes de toute 1re qualité

Exportation Importation

EMBALLAGE SPÉCIAL POUR LES INDES

JAMFABRIEK PRINSENHAGE - bij Breda -

Jams en Vruchtensappen
Gedroogde Groenten

EXPORT NAAR DE TROPEN.

VRAAGT MONSTERS EN PRIJSCOURANT.

Bloemenmagazijn „**Corona**”

DEN HAAG - Valkenboschlaan 78.

BOUQUETTES, KRANZEN, BLOEMENMANDEN, worden in den kortst mogelijken tijd geleverd tegen billijke prijzen.

Bloembollen en zaden.

TELEPHOON 6478.

Aanbevelend, UEd. Dn. P HONIGH

Deze zaak heeft GEEN Filialen.

N. LOEB, Noordeinde 109

Kleding en Meubilerij op termijnbetaling.

20 gulden, per maand 2 Gld.	
40 " " " 4 "	
60 " " " 5 "	

O. J. STUUT,

Charlotte de Bourbonplein 28. DEN HAAG.
Telefoon 5073.

COMESTIBLES, KOLONIALE WAREN EN
INDISCHE INGREDIËNTEN.

LEESBIBLIOTHEEK
in 4 talen.

(De nieuwst uitgekomen werken worden direct opgenomen)
LEESPRIJS 5 CENTS P. DEEL EN P. WEEK.

Abonnementskaart voor 20 Boeken 90 cents.

Catalogus 10 cents.

Boek- en Kantoorboekhandel.

E. VAN ANDEL,

WEIMARSTRAAT 16a, bij de Suezkade. DEN HAAG.

VERKOOPHUIS

GR. HERTOGINNELAAN 103-105-107
VALERIUSSTRAAT DEN HAAG
- Tramhalte Lijn 3 -

Eenig adres voor hen die zich goed en voordelig van nieuwe of Tweedehands Meubelen willen voorzien. — —

DAGELIJKS (ook des Zondags) GEOPEND
— van 10 tot 4 uur. —

Hofleverancier van H. M. de Koningin.

Maison de Bonneterie

Hofleverancier van H. M. de Koningin.

DEN HAAG, Buitenhof-Groenmarkt.

AMSTERDAM, Kalverstraat-Rokin

Grootst gesorteerde Magazijnen van Elegante Dames- en Kinderconfectie.

Vereeniging OOST en WEST. Afdeling 'S-GRAVENHAGE.

Aan het Bureau **Laan van Meerdervoort 187**, zijn van 10-12 en van 2-4 uur inlichtingen te bekomen omtrent de volgende personen die werk zoeken.

Deze inlichtingen zijn ook te verkrijgen op schriftelijke aanvraag bij den Secretaris der Commissie voor hulp aan werkzoekenden, den heer J. A. SOETENS, **Frederik Hendriklaan 155**.

Vijf Dames voor pianolessen.

Een Heer voor muzieklessen.

Een Dame voor kantoorwerkzaamheden in Indië.

Twee Dames voor teeken- en schilderlessen.

Twee Dames voor lessen in de Fransche, Duitsche en Engelsche taal.

Eene Dame voor lessen in de Fransche taal.

Vijf Dames als kinderjuffrouw naar Indië.

Een Dame als hoofd der huishouding.

Een dame voor Fransche en Italiaansche conversatielessen.

Eene dame voor Paedagogische adviezen.

Eene Dame voor handwerklessen.

Drie Dames voor Vioollessen.

Een Dame voor zanglessen.

Eene Dame voor schrijf-, kopiëer- en vertaalwerk.

Een Dame voor lessen in machineschrijven, stenografie en moderne talen.

Een Dame voor ademgymnastiek en hygiënisch spreken

Een Dame voor opleiding admissie examen H. B. S. en Gymnasium.

Een Dame voor lessen aan spraakgebrekkigen.

Twee Dames voor het waarnemen der huishouding.

Een dame als Lectrische of Dame van Gezelschap.

Een Dame als Stenotypiste voor Indië.

Drie heeren voor lessen in de Maleische en Javaansche taal en Indisch Staatsrecht.

Een Dame voor het waarnemen der huishouding.

Indische Dienstboden kunnen zich aangeven in **Laan van Meerdervoort 187** voor eene verandering van dienst, of een dienst bij een naar Indië terugkeerende familie; hetzij schriftelijk of mondeling; voor eene voorloopige opname tot het tijdstip van weder in dienst treden bestaat geen gelegenheid.

Leden van „Oost en West”, geen direct belanghebbende, worden verzocht zoo noodig hunne hulp hierin te willen verlenen.

OPGAVE van Leden der Vereeniging „Oost en West”, die zich beschikbaar stellen voor het geven van privaattlessen in Indische talen.

A. H. J. G. WALBEEHM, van Lumeyst. 100,	's-Gravenhage,	{	Javaansch.
D. A. P. KOK, Marialaan 162a,	Lochem.	{	Maleisch, gediplomeerd.
Mr. E. RIJKE, Witte Singel 46,	Leiden	{	Javaansch.
		{	Maleisch.
		{	Madoereesch.
H. TH. KAL, Laan van Meerdervoort 239	's-Gravenhage,	{	Javaansch.
		{	Madoereesch.
S. TAGOR, Inl. Veearts, van Speijckstraat 1,	Utrecht,	{	Maleisch.
		{	Soendaneesch.
		{	Battaksch.

LEDEN, die in deze opgave opgenomen wenschen te worden, kunnen zich opgeven aan den Secretaris der Vereeniging, Heulstraat 17, 's-Gravenhage.

** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West”, Heulstraat 17, Den Haag, zijn de navolgende werkjes verkrijgbaar:

a. Jaarverslag der Vereeniging, 1911, geldelijke verantwoording van het Hoofdbestuur over het jaar 1911, enz,

en

Opgave van de Eereleden, de samenstelling der verschillende besturen en commissies.
Prijs: 1 exemplaar f 0.20 en f 0.03 frankeerkosten.

b. Een Boekje over onze Oost voor hen, die er niet geweest zijn.

door J. H. en H. B.

Prijs: 1 exemplaar f 0.10. 50 ex. f 2.80.

voor Departementen en Leden der „Maatschappij tot Nut van het Algemeen” f 2.20 per 50 ex., plus 25 cent voor frankeerkosten.

c. Onze Oost II. Iets over den Inlander en zijn Zieleleven.

door T. J. BEZEMER.

Prijs: 1 exemplaar 5 cent. 50 ex. f 2.—;

voor Departementen en Leden der „Maatschappij tot Nut van het Algemeen” f 1.55 per 50 ex., plus 25 cent voor frankeerkosten.

** Bij het INFORMATIE-BUREAU van de Vereeniging „Oost en West”, Heulstraat 17, de Firma MARTINUS NIJHOFF, Lange Voorhout 9, Den Haag, en andere Boekhandelaren zijn verkrijgbaar:

a. Onze West:

De Kolonie Suriname, door REMAN IRUS;

II. De Kolonie Curaçao, door M. VICTOR ZWIJSEN, Oud-Rector van het Colegio „Santo Tomás” te Curaçao.
Prijs per exemplaar f 0.25 en f 0.03 frankeerkosten

b. Staats- en partic. betrekkingen in onze Overzeesche Bezittingen; Werkkring en Vooruitzichten.

No. I. De Bestuursambtenaren in Nederlandsch-Indië.

Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.

No. II. De Geëmployeerde bij de Javasuiker-Industrie.

Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.

No. III. De Rechterlijke Ambtenaar in Nederlandsch-Indië.

Prijs: f 0.15 per exemplaar en f 0.01 frankeerkosten.

No. IV. De Ingenieur in Nederlandsch-Indië.

Prijs: f 0.40 per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.

No. V. De Ambtenaar bij het Boschwezen in Nederlandsch-Indië.

Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.

No. VI. De Ambtenaar bij het Onderwijs in Nederlandsch-Indië.

Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.

No. VII. De Vooruitzichten van den Nederlandschen arts in Nederlandsch-Indië.

Prijs: f 0.25 per exemplaar en f 0.03 frankeerkosten.

No. VIII. De Ambtenaar bij den dienst der in- en uitvoerrechten en accijnzen in N.-Indië.

Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.

No. IX. De Ambtenaar bij de Gouvernements-Marine in Nederlandsch-Indië.

Prijs: f 0.20 per exemplaar en f 0.02 frankeerkosten.

HOOGENSTRAATEN's

Soepen en Saucen de geurigste!

HOOGENSTRAATEN's

Fijne Groenten de fijnste!

HOOGENSTRAATEN's

Groenten blauw etiket de prijswaardigste!

W. HOOGENSTRAATEN & Co., Hofleveranciers
Leiden.

„TRANSVALIA”
PRINS HENDRIKSTRAAT 74
DEN HAAG.

Ondergoederen
ook in echt Jaeger

Het Antiseptisch Crème.

„Non plus ultra”

is vrij van bijtende of brandende bestanddeelen en
VEROORLOOFT ZICH TE SCHEREN ZONDER ZEEP, zonder water en zonder verloren tijd voor inzeepen noodig.

Als een schoonheidscrème wordt het in enkele seconden op het gelaat uitgestreken en laat toe dadelijk daarna te scheren.

Fabrikanten: **WIJTSMA & DE MAN**
DEN HELDER.

Vleugels, Piano's
Kunstspel-Piano's, Orgels

Verhuur PIANO's van f 5.- p. mnd of f 50.- p. j. af.
VLEUGELS „ f 8.- „ „ „ f 80.- „ „

REPARATIE - STEMMEN - RUIL.

Afdeling Gebruikte Instrumenten.

Speciale Inrichting
voor het gereedmaken voor de TROPEN.

GOOSEN & SWAGERMAN
DEN HAAG - BOEKHORSTSTRAAT 149

Een Gemeubileerde
2de Étage te huur,

voorzien van Electricch Licht, Telefoon en
verdere Moderne Gemakken.

Hoogewal 13-14,
's-Gravenhage HOLLAND.

TELEFOON H 7057

C. P. A. NICOLAÏ

Specialiteit in HEEREN-MODEARTIKELEN

Ruime keuze. - Nieuwste Modellen.

Dunklerstraat 33 hoek
Valeriusstraat.

N.V. DE HAAN's Bioscope-Theaters
„OLYMPIA-THEATER“
 ELITE BIOSCOPE
 PRINS HENDRIKPLEIN 3, TELEFOON 6295

ELKE WEEK
Schitterend afwisselend Programma
 Woensdag, Zaterdag en Zondag **MATINÉE.**
 ENTREE: 50 en 25 Cent voor de MATINÉE'S, f 1.—, f 0.75, f 0.50 en f 0.30
 voor de AVOND-VOORSTELLINGEN.

GOUDA Theelichten

in dozen van 12 stuks, 25 cts per doos.

VESTIGT U IN ARNHEM OF OMSTREKEN

VELP — STEEG — ELLECOM — DIEREN — OOSTERBEEK — HEELSUM — RENKUM.
 Inlichtingen gratis Bureau V. V. V. Stationsplein 15, ARNHEM en bij de Secretarissen der verschillende V. V.'s.

Brengt een bezoek aan BOEATAN
 Magazijnen van INDISCHE KUNSTNIJVERHEID

GROBBE - COMESTIBLES

's-Gravenhage, Scheveningen, Rijswijk, vh. J. L. MEIJS & Zn.
 Bankastr. Theresiastr. 87. Fred. Hendrikl. 70. Willemstraat 9.
 Tel. 226. Tel. 444. Tel. 306. Tel. 49.

Indisch Restaurant
 Vereeniging „OOST EN WEST“
 LAAN v. MEERDERVOORT 187
 Telefoon 2655.

INDISCHE KOKKIE
 GROOTE VERScheidenheid van
OOSTERSCHE GERECHTEN.
 Zorgzame en zindelijke bereiding verzekerd.
 Billijk tarief.

TJOBALAH SATOE KALI,
 TEMTOENANTI DATANG KEMBALI.

Diners vanaf f 1.75.
 Plat du Jour à f 1.25.

Utzending van allerlei Schotels en
 Gebakken met verhooging van bezorgloon.

DAMES!
 Dageelijks nieuwe goederen uit Parijs. Vraagt te zien in
 de Afdeling „Articles Riches“
Broché Royale
Eponge de Paris
Vertige de Naples
 Alle bovenstaande goederen worden met garantie ver-
 kocht en zijn zeldzaam in kleuren en kwaliteit en worden
 voor de heft der gewone prijzen verkocht bij
E. van der HORST,
BURGWAL S., b.d. Wagenstraat, DEN HAAG.
 Alle Goederen niet naar genoegen zijnde worden
 gaarne ongeruimd.

A. KOGELS & ZOON
 Prinsestraat 52-56.
 TELEFOON 2825.

LINCOLN SHOES
 (Speciaal voor Zwitserland).

Reispantoffels
 in étui.

Vraagt onze Catalogus.

PRACHTIGE
KARPETTEN
 en
SALONKLEEDEN
 in prijzen van f 2.75, 3.75, 4.90, 5.50,
 f 6.50, f 7.45, f 8.75, 9.75, 10.90 en hooger
 koopt u hier ter stede alléén
5, VEENKADE 5.
 Halte lijn 2-3. 6503

VAN SEVENTER & PALUDANUS
 Kleermakers
 DEN HAAG. Telefoon 4214. HEERENGRACHT 38.

Prima Stoffen, Elegante Coupe, Solide Fournituren
 Uitsluitend Engelsche en Fransche Stoffen.
STALEN OP AANVRAAG.
 Aanbevelend, VAN SEVENTER & PALUDANUS.

Confiserie en Chocolaterie Royales
J. A. KRUL.
 Grand Salon de Rafrâichissements **NOORDEINDE 44,**
 Steeds verkrijgbaar onze van ouds bekende
 Indische SPEKKOEK à f 1.20.

F. VARENKAMP,
 v.h. oudste Firmant der Firma J. H. VARENKAMP & Zn., (Groenm. 33.)
 Dennenweg 61a. Telephone 1682.

ZWAARDEMAKER'S MEIWIJN
 van Vruchtenwijn,
 à 50 cents per flesch, is zeer smakelijk. 6479

ZWAARDEMAKER'S ANANAS BOWL
 à 55 cents per flesch, is niet koppig.
 Flesschen worden à 6 cents berekend en daarvoor teruggenomen.

GEBR. P. H. CAMINADA - Lange Houtstraat 3 - DEN HAAG - Telefoon 713.
 Speciaal Adres voor alle optische Artikelen. - Brillen, Kijkers, enz.
Aanleg en onderhoud van Electr. Licht- en Schelgeleidingen.

Huishoudelijke-
en Keuken-Artikelen.
Kolen- en Gasfornuizen.

FRANS VAN WIJK & ZONEN
24 VLAMINGSTRAAT - DEN HAAG
TELEFOON 773.

Baden en Geysers.
Gas- en Elec. Ornamenten
Haarden en Kachels.

A. SCHRÖDER & Co.
Groenmarkt.

Vitrage en Tulle Gordijnen.

Linnen Stores.

Fantaisie Serre Gordijnen.

SERRE- en TUINTAFELKLEEDEN in groote verscheidenheid.

A. A. BOLT, Confiseur-Pâtissier.

Bankastraat 4c, 4d, 4e, 4f. Hofleverancier. 'S-GRAVENHAGE.

ECHE INDISCHE SPEKKOEK.

Ook verkrijgbaar in „BOEATAN”, Heulstraat 19.

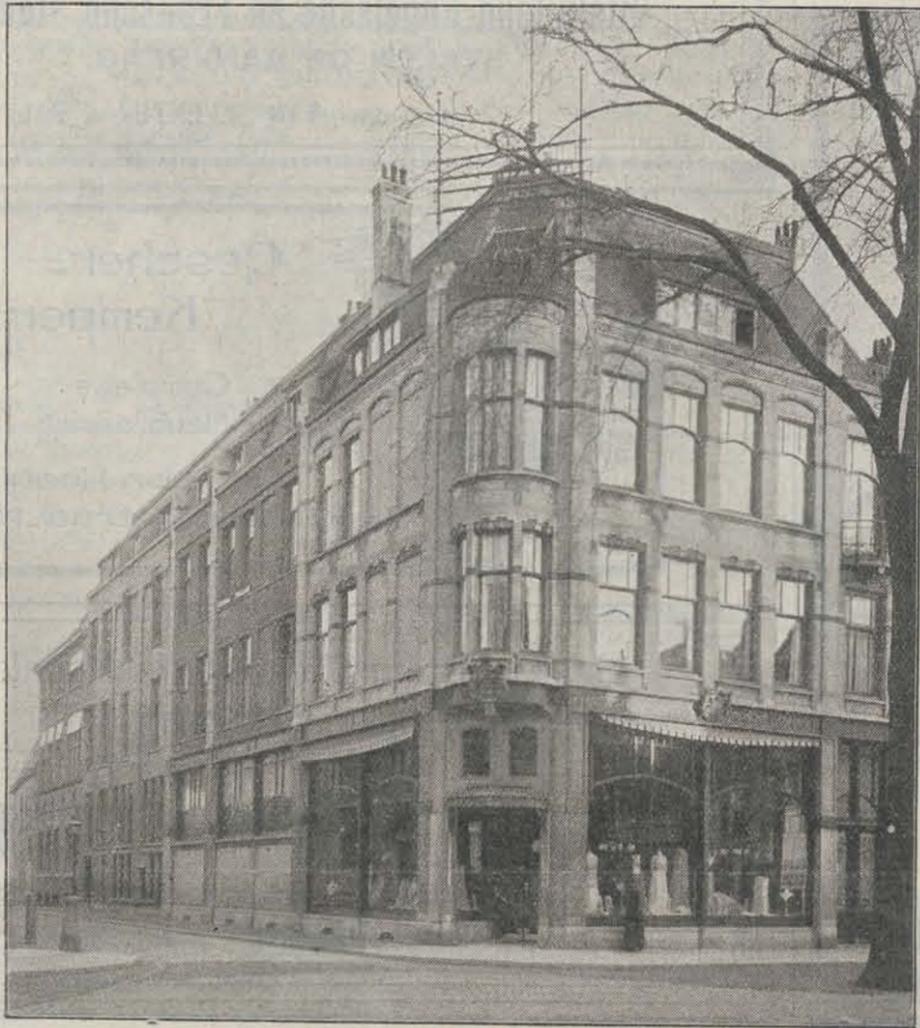
A. VAN MEURS,

Piet Heinstraat 18. Telefoon 1784. 'S-GRAVENHAGE

Complete Meubilleering, Behangerij, Beddenmakerij, Stoffeederij.

Linnen Rolgordijnen, Madrasgordijnen, Linoleums en Zeilen,

Axminster Tapijten, Tafelkleeden, Divandekken.

Fournisseurs de S. M. la Reine. Fournisseurs de S. M. la Reine Mère.

Specialité de SOIERIES.

Lainages, Cotons, Dentelles.

ROBES MI-CONFECTIONNÉES.

Dentelles de Bruxelles Veritables.

Téléphone 2155

Maison de Nouveautés

Compagnie

Lyonnaise

9 Kneuterdijk - LA HAYE.

**Kunstzalen
d'Audretsch.**

HOOGHE WAL 16A.,
'S-GRAVENHAGE.

**Voortdurende
Tentoonstelling**

van
**Schilderijen, Etsen en
Kunstvoorwerpen.**

Geopend van 10-5,
Zondags van 2-5 uur.

Vrije Toegang.

VOOR

Gemeub. Woningen

wende men zich tot de

N.V. v. h. CORSMIT BROSSOIS,

Korte Voorhout 12a - Tel. 811.

ALTIJD WONINGEN BESCHIKBAAR.

J. A. M. MULDER, Uurwerkmaker.

Noordeinde 182-184 - Den Haag.

TELEFOON 7413.

W. P. de BOCK

PIET HEINSTR. 71-73. TEL. 1769.

**BADEN,
GEIJSERS.**